Περιοδος Δευτερα — Εν Αθηναις, τη 11 Ιουνιου 1888 — Ετος Ε'. — Αριθ. 24

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΕ' ΜΑΡΤΙΟΥ
Παρὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐναντι τοῦ Κήπου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πολιτισμὸς καὶ Ὑγίεια, ὑπὸ Α. Καλλιβωκᾶ.
Ἔργα καὶ Ἡμέραι: Ὁ Διάδοχος καὶ οἱ ὑπαξιωματικοί. Ἕλληνες καὶ Ἰταλοί. Ὁ Λουδοβίκος.
Ὁ Προφήτης τοῦ Βορρᾶ. (Σελίδες ἐκ τῶν ἀγώνων ὑπὲρ τῆς Γερμανικῆς ἑνότητος) ὑπὸ Ν. Καζάζη.
Ἡ πρώτη Ἐπιτρέτρια, Κάρολου Μονσελέ, Μετάφρασις Α. Κ.
Ὁ Χαρτοπαίκτης, (ποίησις) Γ. Μαρτινέλη.
Τὸ Γαλλικὸν Μελοδραμάτιον ὑπὸ Δάπ.
Τὸ Ζουμὶ τοῦ Δαμιανοῦ, (Μῦθος Κριλλῶφ) ὑπὸ Π. Α. Ἀξιώτου.
Ἡ Ἄγνωστος, δρήγημα τῆς Mme Calmon Μετάφρασις Α'. (συνέχεια).
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος.
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα βιβλία.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΑ

Εἶν' ἀληθὲς, ὅτι ὁ πολιτισμὸς ἐπέδρασεν εὐεργετικῶς ἐφ' ἡμῶν, ὅτι εἰς αὐτὸν ὀφείλονται κατὰ μέγα μέρος αἱ καθ' ἡμέραν πρόοδοι τῆς χώρας ἐν γένει. Εἶνε ὅμως ἐπίσης ἀληθὲς, ὅτι συνετέλεσεν εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς ὑγιείας καὶ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ὁρίου τῆς ζωῆς. Δύναταί τις νῦν νὰ εἴπῃ, χωρὶς ποσῶς νὰ θεωρηθῇ ὑπερβολικὸς, ὅτι εἰς τὸν πολιτισμὸν ὀφείλεται κατὰ τὸ πλεῖστον ὁ ὁλονὲν παρατηρούμενος πλεονασμὸς τῶν νόσων παρὰ ταῖς εὐπόροις κοινωνικαῖς τάξεσιν· εἶνε νῦν ἀναμφισβήτητον, ὅτι *ἡ πρόοδος τῶν νόσων βαίνει παραλλήλως τῇ προόδῳ τοῦ πολιτισμοῦ*· προσθέσωμεν ὅμως, ἵνα μὴ ὡς ὀπισθοδρομικοὶ κατηγορηθῶμεν, *τοῦ κακῶς ἐννοουμένου πολιτισμοῦ*· Τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἰσχύει οὐ μόνον παρ' ἡμῖν, ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς λοιποῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς, καὶ ἐν *μείζονι μάλιστα* παρ' αὐτοῖς βαθμῷ. Ἄλλως τε, ἂς τὸ ὁμολογήσωμεν, ἡμεῖς δὲν εἴμεθα εἰμὴ πιστοὶ ἀντιγραφεῖς τῶν ἐν Εὐρώπῃ γιγνομένων· ἐκεῖ ἀρχικῶς προοδεύει ὁ πολιτισμός, καὶ ἐκεῖθεν ἡμεῖς πυριζόμεθα πᾶν τὸ νέον, τὸ ὡς πρόοδος αὐτοῦ θεωρούμενον.

Ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ὁ πολιτισμὸς εἶνε δήμιος τῆς ὑγιείας ἔστω, ὅτι ἐκεῖ ἔνθα οὗτος δὲν βασιλεύει—εἰς τὰ χωρία, εἴς τινας πολίχνας καὶ κωμοπόλεις καὶ εἰς τὰ κατώτερα στρώματα τῶν πόλεων—ἐκεῖ, λέγομεν, ἡ ὑγιεία κυριολεκτικῶς θάλλει, καὶ ἡ μακροβιότης συχνότερον παρατηρεῖται. Ἐξαιροῦμεν, ἐννοεῖται, τοὺς πτωχοὺς καὶ πένητας, οἵτινες ἐλλείψει πόρων ὑποβάλλονται κατ' ἀνάγκην εἰς μυρίας στερήσεις, οὕτω δὲ πάσχουσι καὶ ταλαιπωροῦνται καὶ κοσοῦσι καὶ θνήσκουσιν.

Ἑνὶ λόγῳ, ὁ πολιτισμὸς ἐτροποποίησε τὰς τοῦ βίου συνθήκας ἐπὶ μεγίστῃ βλάβῃ τῆς ὑγιείας.

Ἐπιληφθῶμεν εἰδικώτερον τοῦ ζητήματος, ἢ μᾶλλον ἐξετάσωμεν σποράδην μέρη τινὰ τούτου. Ἴδωμεν ἐν ὀλίγοις πῶς νῦν ἀνατρέφονται τὰ παιδία, καὶ ρίψωμεν ἓν ἐπιπολῆς βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐν γένει διαιτικῆς τῶν εὐπόρων τάξεων.

*
* *

Τί γίγνεται κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου; Ἅμα ὡς τοῦτο ἐξέλθῃ τῶν μητρικῶν σπλάγχνων, πρὶν ἢ δυνηθῇ ν' ἀναπνεύσῃ ἐντελῶς τὸν ἐξωτερικὸν ἀέρα, παραλαμβάνεται καὶ περιτυλίσσεται ἐν φλανέλλαις καὶ ἐριούχοις δίκην *ντολμᾶ* φράσσουσι δὲ καὶ τὰς ἐλαχίστας ὀπὰς τῶν θυρῶν, *διὰ νὰ μὴ κρυώσῃ τὸ bebé*! Τοιουτοτρόπως καὶ διὰ τῶν πρώτων αὐτοῦ ἀναπνοῶν τὸ ἀρτιγενὲς πλάσμα εἰσάγει εἰς τοὺς πνεύμονας αὐτοῦ ἀέρα μεμολυσμένον καὶ ἐφθαρμένον. Οὕτως ἀπαιτεῖ ὁ πολιτισμός! Δὲν συνιστῶμεν βεβαίως τὴν μέθοδον τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν· ἀλλὰ μὰ τὴν ἀλήθειαν δυοῖν κακοῖν προκειμένοιν τὸ μὴ χεῖρον βέλτιστον· θὰ ἐπροτιμῶμεν τὴν ψυχρολουσίαν τῶν λεοντοθύμων ἐκείνων μαθητῶν, ἢ τὴν τακτικὴν τῶν εὐπόρων κοινωνικῶν τάξεων τοῦ ΙΘ' αἰῶνος.

Τί γίγνεται κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου ἐν τοῖς χωρίοις, ἐν ταῖς οἰκογενείαις τοῦ λαοῦ; Ἂν τὸ ἀγνοῆτε, ἐρωτήσατε καὶ θὰ τὸ μάθητε. Ἐν τούτοις τὰ παιδία ἐκεῖνα δὲν *κρυώνουσι* . . . Ὁ πολιτισμὸς ἐκεῖ δὲν εἰσεχώρησε, τὸ παιδίον τοῦ λαοῦ δύναται ν' ἀνθέξῃ, ἐνῷ τὸ bebè τοῦ πεπολιτισμένου δὲν δύναται.

Πῶς δὲ ἀνατρέφονται τὰ παιδία τῶν εὐπόρων τάξεων; Τοῦτο τοῖς πᾶσι γνωστόν. Δὲν τὸ θηλάζει ἡ μήτηρ, διότι δὲν εἶνε πρέπον, δὲν συνᾴδει τῷ πολιτισμῷ, ὅστις ἀπαιτεῖ νὰ προσληφθῇ τροφός. Πῶς! θέλετε ν' ἀγρυπνήσῃ ἡ κυρία; Ν' ἀφήσῃ τὸ *πιάνο* διὰ νὰ θηλάσῃ τὸ τέκνον της; πῶς θὰ κρατήσῃ συναναστροφὴν μὲ τὸ bebè εἰς τὴν ἀγκαλιά; Οὕτως ἀνατρέπονται καὶ οἱ θεμελιωδέστεροι φυσικοὶ νόμοι· διότι κατὰ φυσικὸν νόμον ἀμετάβλητον, ἡ μήτηρ προώρισται καὶ ὀφείλει νὰ θηλάσῃ τὸ ἴδιον αὐτῆς τέκνον, ἐκτὸς περιπτώσεων ὡρισμένων. Διὰ τοῦτο ἡ φύσις ἐχορήγησε τῇ γυναικὶ μαστούς· ἀλλ' ὁ πολιτισμὸς μετέβαλεν καὶ τ' ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων ὄργανα εἰς ἀντικείμενα ἐπιδείξεως καλλονῆς καὶ πολυτελείας. Ὁ πολιτισμός, βλέπετε, ἠθέλησε νὰ μεταβάλλωνται καὶ ν' ἀνατρέπωνται οἱ νόμοι τῆς φύσεως, ὅπως καὶ οἱ νόμοι τῶν κρατῶν. Ἀναμφισβητήτως δὲ ἂν ἡ εὔπορος πεπολιτισμένη κυρία ἠδύνατο, ἅμα συλλαβοῦσα, νὰ μεταφέρῃ τὴν ἐγκυμοσύνην της εἰς ἄλλην γυναῖκα ἐπὶ πληρωμῇ, θὰ τὸ ἔπραττε.

Καὶ τὸ παιδίον καλῶς ἢ κακῶς αὐξάνει. Καὶ τὸ προφυλάττουσι, καὶ δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ ἐξέλθῃ, εἰμὴ *ὅταν ὁ καιρὸς εἶνε καλός*, δὲν πνέει δηλαδὴ οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἀνέμου πνοή. Καὶ τὸ ἐνδύουσι διὰ σισυρῶν, τοῦ φοροῦσι χειρόκτια, μαλίνας περικνημίδας, καὶ βλέπετε τὰ μικρὰ αὐτὰ πλάσματα ἐν σισύραις ἐγκεκορδυλλημένα, οὐ σπανίως δὲ παρίστασθε θεαταὶ τοῦ οἰκτροῦ θεάματος παιδίων, φερόντων ἐνδύματα βαρύτερα τοῦ σώματός των! Ἐν τούτοις τὸ παιδίον τοῦ χωρικοῦ, τρέχει ἀνυπόδυτον, μόλις ἐνδεδυμένον, καὶ τὸ βλέπετε ζωηρὸν καὶ εὔχρουν, καὶ τὸ καμαρώνετε.

Τὸ παιδίον μεγαλώνει; Ἔχει ἀνάγκην *γκουβερνάντας*· πρέπει νὰ μάθῃ τὴν Γαλλικήν, τὸ πιάνο· πρέπει ἀπὸ τοῦδε νὰ διδαχθῇ τοὺς τρόπους τοῦ φέρεσθαι, καὶ νὰ δεχθῇ τὸ βάπτισμα τοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ ἡ αὐτὴ πάντοτε τακτική. Κεκλεισμένον τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ Γαλλίδος ἢ Γερμανίδος παιδαγωγοῦ ἀμφιβόλων ἠθῶν, ἀσχολεῖται νὰ μάθῃ τὸ bon jour· μόλις δὲ κατά τι ἡ ἡλικία αὐτοῦ προχωρήσῃ, ἡ Γαλλὶς θὰ προσπαθήσῃ, καὶ θὰ κατορθώσῃ νὰ τὸ μάθῃ καὶ τὸ faire la cour. Πόσον θὰ ἦτο προτιμότερον, ὦ πλούσιοι, ἂν ἀντὶ Γαλλίδος ἐκαλεῖτε χωρικὴν τινα ἢ γυναῖκα τοῦ λαοῦ, καὶ τῇ ἐλέγατε «Σὲ παραλαμβάνω διὰ ν' ἀναθρέψῃς τὸ τέκνον μου· θέλω τὸ παιδί μου νὰ γείνῃ ὡς τὸ ἰδικόν σου ζωηρόν, ροδοκόκκινον καὶ ὑγιές»;

*
* *

Εἰσῆλθές ποτε, φίλε ἀναγνῶστα, εἰς δωμάτιον ὕπνου εὐπόρου; Ἂν ὄχι, τότε εἴσελθε μετ' ἐμοῦ νοερῶς εἰς ἓν τοιοῦτον, καὶ ἴδε πῶς εἶνε διεσκευασμένον. Ἴδου ἡ κλίνη· ἀλλὰ πρόσεξον, μὴ φανῇς ἀδιάκριτος, καὶ θελήσῃς νὰ καθίσῃς ἐπ' αὐτῆς, διότι θὰ βυθισθῇς. Ἡ ὑγιεινὴ τοῦ πολιτισμοῦ ἀπαιτεῖ, ὅπως ἡ κλίνη ἔχει τρεῖς τοὐλάχιστον στρωμνάς, ὧν ἡ μία πολλάκις ἐκ πτίλων, διὰ νὰ εἶνε μαλθακή, καὶ νὰ δύνηται ὁ κύριος ἢ ἡ κυρία νὰ κοιμᾶται ἀνέτως ἐπὶ μίαν δωδεκάδα ὡρῶν. Μὴ προσέξῃς εἰς τὰ ἄλλα ἔπιπλα, ἀλλ' ἴδε τὰ παράθυρα· ἔχουσι διπλᾶ παραπετάσματα, τὰ μὲν λεπτὰ ἐπὶ τῶν ὑαλωμάτων, τὰ δὲ παχέα καὶ μακρὰ καὶ εὐρέα πρόσθεν αὐτῶν. Ὡς παρατηρεῖς, οὐδ' αἱ θύραι στεροῦνται τοιούτων· ὁ πολιτισμὸς ἀπαιτεῖ νὰ βασιλεύῃ σκότος ἐν τῷ δωμα-

τίφ· δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸ ἀδιάκριτον φῶς τῆς ἡμέρας, νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ παράξῃ τὸν ὕπνον τοῦ εὐδαίμονος. Ἄλλως τε τὰ παραπετάσματα χρησιμεύουσιν ἔτι, καὶ ὅπως ἐντελῶς παρακωλύσωσι τὴν εἴσοδον εἰς πρωϊνὴν αὔραν, ἥτις. . . *εἶνε καταστρεπτικὴ διὰ τὴν ὑγίειαν*. Τοῦτο εἶνε ἀξίωμα τῆς τοῦ πολιτισμοῦ ὑγιεινῆς. Καὶ κοιμᾶται ἐκεῖ ὁ πεπολιτισμένος μέχρι τῆς μεσημβρίας· μόλις δὲ μετὰ παρέλευσιν πολλῆς ἀπὸ τῆς ἐγέρσεώς του ὥρας ἀποφασίζει ἐπὶ τέλους ν' ἀνοίξῃ ἐπ' ὀλίγον τὰ παράθυρα, ἂν εἶνε θέρος. Ἂν εἶνε χειμὼν δὲν θ' ἀνοιχθῶσιν, εἰμὴ ὅταν εἰσέλθῃ ἡ θαλαμηπόλος, ἵνα τὸ διασκευάσῃ· ἀλλὰ καὶ πάλιν θὰ τὰ κλείσῃ ταχέως. Δὲν πρέπει νὰ κρυώσῃ τὸ δωμάτιον· τοὐναντίον, πρέπει ἔτι μᾶλλον νὰ θερμανθῇ, ἀναπτόμενης τῆς θερμάστρας. Οὕτως ἡ τοῦ πολιτισμοῦ ὑγιεινὴ ἀπαγορεύει τὴν πλήρη ἀνανέωσιν τοῦ ἐν τῷ δωματίῳ μεμολυσμένου ἀέρος.

Καὶ κοιμᾶται ὁ εὐτυχὴς θνητὸς μέχρι τῆς μεσημβρίας! Πῶς νὰ ἐξυπνήσῃ ἐνωρίτερον, ἀφοῦ συνήθως κατακλίνεται πολλὰς μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥρας; Τὰς ἑσπέρας του — καὶ ἡ ἑσπέρα τοῦ πεπολιτισμένου διαρκεῖ μέχρι σχεδὸν τῆς πρωΐας τῆς ἐπιούσης—διέρχεται, ὁτὲ μὲν ἐν συναναστροφαῖς καὶ ἑσπερίσιν, ὁτὲ δὲ ἐν χοροῖς καὶ συναυλίαις· ἐκεῖθεν δ' ἀπέρχεται περὶ ὄρθρον, φέρων τὸν λεπτόν του στόμαχον πλήρη ἐκλεκτῶν ἐδεσμάτων καὶ καμπανίτου καὶ ζύθου καὶ οἴνου καὶ κονιὰκ καὶ μυρίων ἄλλων...

* * *

Μία τῶν κατακτήσεων τοῦ πολιτισμοῦ εἶνε ἀληθῶς καὶ ὁ στηθόδεσμος. Ἢ μᾶλλον ἡ τελειοποίησις αὐτοῦ· διότι καὶ παρὰ ταῖς ἀρχαίαις Ἑλληνίσι καὶ Ρωμαίαις ἦν γνωστός, ἀλλ' οὐχὶ οἷος σήμερον· ἡ προσθήκη τῶν ἐλασμάτων ὀφείλεται εἰς τὴν φιλαρέσκειαν τῆς μακαρίτιδος Αἰκατερίνης τῶν Μεδίκων. Ὁ Θεὸς συγχωρήσοι τὴν ψυχήν της, διὰ τὸ μέγα καλόν, ὅπερ ἐφιλοδώρησε τῇ ἀνθρωπότητι! Τί δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ αὐτοῦ, ἀφοῦ τόσα ἐγράφησαν καὶ ἔτι πλείονα ἐλέχθησαν, καὶ ἀφοῦ ἐν τῇ παθολογίᾳ ὡς αἰτία πλείστων ὅσων νόσων τῶν γυναικῶν ἀναφέρεται ὁ ἐπάρατος στηθόδεσμος; Ἀλλ' ἐν τῇ τοῦ πολιτισμοῦ ὑγιεινῇ μεγάλοις γράμμασιν ἀναγέγραπται, ὅτι *ἡ κυρία μόνον διαν κοιμᾶται, πρέπει ν' ἀφαιρῇ τὸν στηθόδεσμον*! Καὶ συσφίγγεται ἡ πεπολιτισμένη δέσποινα ἢ δεσποινίς, καὶ συνθλίβει τὰ σπλάγχνα της, καὶ δυσκόλως ἀναπνέει, καὶ ἀγωνιᾷ, καὶ ἱδρώνει· πρέπει ὅμως νὰ ὑποστῇ τὸ μαρτύριον, ἵνα διατηρήσῃ τὴν εὐμέλειαν τοῦ σώματος καὶ τὴν λεπτότητα τῆς ὀσφύος. Παραβάλετε ἤδη ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς εὐεξίας τὴν πεπολιτισμένην στηθοδεσμοφόρον πρὸς τὴν ἀφελῆ χωρικήν, πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ λαοῦ, καὶ εἴπατε ἡμῖν, οἵαν εὑρίσκετε διαφοράν. Ἀλλ' ἡ γυνὴ τοῦ λαοῦ δὲν πιέζει τὰ στήθη της διὰ στηθοδέσμου, καὶ μόνον σφίγξιμον γνωρίζει τὸ τῆς ἀγκάλης τοῦ συζύγου της. Ἀλλὰ μὴ καὶ ἡ λοιπὴ τοῦ κυρίου ἐνδυμασία δὲν εἶνε πλημμελὴς ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν, κἠπωσδ' ἐν πολλοῖς καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν δὲν εἶν' ἐναντία πρὸς τοὺς κανόνας καὶ τὰ παραγγέλματα τῆς ὑγιεινῆς.

Ἠθέλομεν μεταβάλῃ τὸ ζήτημα εἰς καθαρῶς ἰατρικόν, ἂν ἀπηριθμοῦμεν τὰ κακά, εἰς ἃ ὑπόκεινται οἱ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας καὶ ἕξεις βιοῦντες. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι καὶ οἱ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ὑγιεινῆς διάγοντες ὑπόκεινται εἰς νόσους, ἀλλ' οἱ συμφώνως τῷ πολιτισμῷ ζῶντες ὑπόκεινται εὐκολώτερον ἀσυγκρίτῳ λόγῳ εἰς τὰς νοσογόνους ἐπηρείας.

Πῶς θέλετε τὸ παιδίον νὰ ἦ ὅλως ὑγιὲς καὶ θάλλον, ἀφοῦ στερεῖται τῆς ὑπὸ τῆς φύσεως ὁρισθείσης αὐτῷ τροφῆς; τοῦ μητρικοῦ γάλακτος; Ὁποῖα τὰ κακὰ, τὰ δυνάμενα νὰ προκύψωσιν ἐκ τοῦ θηλασμοῦ δι' ἀλλοτρίας γυναικὸς δὲν ἀναφέρομεν, διότι οὐδὲ ὑγιεινὴν συγγράφομεν, οὐδὲ περὶ ἀνατροφῆς τῶν τέκνων πραγματεύομεθα ἐνταῦθα. Εἶνε ἤδη ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ θνησιμότης εἶνε πολλῷ μεγαλητέρα παρὰ τοῖς διὰ τροφοῦ διατρεφομένοις. Τὸ ζήτημα συνεζητήθη, ἐξητάσθη καὶ ἐλύθη ἐν πολλοῖς ἐπιστημονικοῖς συνεδρίοις. Ἀλλ' ἡ φωνὴ τῶν τῆς ἐπιστήμης εἶνε ἀσθενεστέρα τῆς τοῦ πολιτισμοῦ.

Πῶς θέλετε τὸ παιδίον, ὅπερ δὲν ἐξέρχεται τοῦ οἴκου εἰμὴ *μὲ τὸν καλὸν καιρόν*, νὰ μὴ πάθῃ νόσημά τι ἐκ ψύξεως, εὐθὺς ὡς ἐξέλθῃ καὶ *ἐν κακοκαιρίᾳ*; Ἢ μικρὰ παιδίσκη, ἥτις συνήθισε νὰ φορῇ πλατὺν ἐκ γουνάρικοῦ λαιμοδέτην, θὰ νοσήσῃ, ἂν ἐπ' ὀλίγον ἀφήσῃ γυμνὸν τὸν λεπτὸν αὐτῆς τράχηλον. Ἑνὶ λόγῳ, τὸ διὰ τῶν κανόνων τοῦ πολιτισμοῦ ἀνατρεφόμενον παιδίον ἀρκεῖ ἡ ἐλαχίστη ἀφορμὴ νὰ μεταφέρῃ ἀπὸ τῆς μαλθακῆς του κλίνης εἰς τὸ ἀκάτιον τοῦ Χάρωνος.

Καὶ ὁ κύριος ἢ ἡ κυρία, ἥτις συνήθισε νὰ διαμένῃ ἐν κεκλεισμένῳ δωματίῳ, παρὰ τὴν καίουσαν θερμάστραν, νομίζετε, ὅτι δύναται ἀτιμωρητεὶ νὰ ἐκτεθῇ ἐν ψυχρᾷ ἀτμοσφαίρᾳ; Καὶ ὁ κύριος, ὅστις συνήθισε νὰ κατακλίνηται φωνούντων τῶν ἀλεκτόρων, καὶ νὰ ἐξυπνᾷ μεσουρανοῦντος τοῦ ἡλίου, νομίζετε, ὅτι δύναται νὰ ἦ ὑγιὴς καὶ εὔρωστος ὡς ὁ ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ;

Ἀλλ' ἀκόντες φερόμεθα ἐπὶ τὰ ἰατρικά· στῶμεν λοιπόν. Ἐθίζαμεν κατ' ἐπιπολὴν τὸ ζήτημα· ἀρκεσθῶμεν εἰς τοῦτο.

* * *

Ἐγράψαμεν ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸν γενικὸν κανόνα. Τούτου βεβαίως ἀπαντῶσι καὶ ἐξαιρέσεις. Πόσον θὰ ἦτο καλλίτερον, ἂν μετεβάλοντο αἱ ἐξαιρέσεις εἰς κανόνα καὶ ὁ κανὼν εἰς ἐξαίρεσιν!

Καὶ μία εὐχή. Νὰ εἰσαχθῇ ἡ διδασκαλία τῆς ὑγιεινῆς εἰς πάντα τὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰ παρθεναγωγεῖα. Περὶ τούτου ἄλλοτε.

Α. Καλλιβωκας

Ἐφοιτητὴς τῆς Ἰατροδικονομικῆς ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ

Δὲν συνεδέσαμεν ἡμεῖς τὰ ἀρήϊα ταῦτα ὀνόματα, τὰ τόσην ἐμπνέοντα πεποίθησιν εἰς τὸ ἐνεστὼς καὶ τὸ μέλλον. Ἡ πρόνοια τὰ συνέδεσεν. Ἐν μέσῳ τοῦ καταχλυσμοῦ τῶν φρικωδῶν εἰδήσεων, αἵτινες διασταυροῦνται ἐξαγγελλόμεναι περὶ αὐτοκτονιῶν, κιβδηλειῶν, ἀρχαιοκαπηλειῶν, φόνων κλπ. αἰθριάζει ἡ ὄψις παντός, μανθάνοντος, ὅτι «ἀργεῖ ἴσως, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ» ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι ἐκπληροῦσα τὴν γενικὴν εὐχὴν, τὴν ἐθνικὴν μᾶλλον θέλησιν, ἀπένειμεν ἕνα βαθμόν, προεβίβασεν εἰς ἀξιωματικοὺς τοὺς *ἑξάχως ἀνδραγαθήσαντας*· ἐν ταῖς παρὰ τὰ σύνορα συμπλοκαῖς ὑπαξιωματικούς.

Καὶ ὁ διάδοχος; Πῶς συνδέεται πρὸς ἐκείνους; Τὸ σῶμα, εἰς ὃ ἀνήκει αὐτὸς, εἶναι οἱ προβιβασθέντες, τὸ πεζικόν, τῷ ἀπέστειλε τὴν αὐθημερὸν κομισθεῖσαν μὲ ἀδαμαντοκόλλητον λαβὴν σπάθην, ἣν ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει του εἶχε παραγγείλῃ. Ἐπὶ τῆς λεπίδος εἶνε κεχαραγμένον τὸ ἱστορικὸν τῶν Κωνσταντίνων σύμβολον: *Ἐν τούτῳ νίκα*! Δὲν νομίζετε καὶ σεῖς, ὅτι ὑπάρχει συμβολική τις σχέσις, συνδέουσα τὰ δύο ταῦτα γεγονότα, μυστηριώδης, πλήρης ἐλπίδων, ἄγνωστον διὰ τί συγκινοῦσα καὶ ἐνθουσιάζουσα;

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΙΤΑΛΟΙ

Αἱ ἐπὶ τῇ ὀκτακοσιοστῇ τοῦ ἐν Βονωνίᾳ Πανεπιστημίου ἑορταί, καθ' ἃς τόσον ἀξιοπρεπῶς ἀντεπροσωπεύθη καὶ ἡ Ἑλλάς, ἐγένοντο ἡ αἰτία τῆς ἐκδηλώσεως αἰσθημάτων ἐκ μέρους τῶν ἀδελφῶν Ἰταλῶν, διὰ μὲν οὐδόλως ἀμφεβάλλομεν, ἀλλ' ἄτινα εἴχομεν ἀνάγκην ν' ἀκούσωμεν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ Μεγάλη Ἑλλὰς ἤγειρε κατὰ τῆς μικρᾶς καὶ ἀσθενοῦς τὴν μοναδικὴν τοῦ πρωθυπουργοῦ της χεῖρα, παράπονον ἀδικηθέντος ἠκούσθη, κατ' αὐτῆς, καὶ τὸ πέλαγος, ὅπερ ἐθώπευε τέως ἀμφοτέρων τὰς ἀκτάς, μεμεβλήθη εἰς παγωμένον ὠκεανὸν ἀδιαφορίας καὶ ψυχρότητος. Καὶ ἐν τούτοις τόσαι καρδίαι πάλλουσιν ἐκεῖ ὑπὲρ ἡμῶν, ὥστε ἤρκεσεν ἡ μικρὰ αὕτη εὐκαιρία, ἵνα διὰ τῆς θερμότητός των ἀναλυθῶσιν οἱ πάγοι, λησμονηθῇ τὸ παράπονον, καὶ ἐνισχυσθῶσιν οἱ γλυκεῖς δεσμοὶ τῆς προτέρας ἀγάπης.

Εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν διαφόρων Πανεπιστημίων αἱ κυρίαι τῆς Βονωνίας προσήνεγκαν δῶρα διάφορα. Τὸ ὡραιότερον δῶρον, δι' ἡμᾶς ὅλους ἦτο ἡ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων φοιτητῶν κομισθεῖσα διαβεβαίωσις περὶ τῶν φιλελληνικῶν αἰσθημάτων τῶν Ἰταλῶν. Ἡ μεταμέλεια ἴσως τὰ κατέστησε θερμότερα. Ἀλλ' εἴθε τοιαῦτα νὰ διατηρῶνται ἐς ἀεί.

Ο ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ

Μετά τινας ἡμέρας συμπληροῦται ἑκατονταετηρὶς, ἀφ' ὅτου ἐγεννήθη ὁ ἐστεμμένος ποιητής, ὁ ψάλτης βασιλεὺς, ἐκεῖνος ὅστις ἠγάπησε τὴν Ἑλλάδα, καὶ

ὕμνησε τοὺς ἀγῶνάς της, ὅσον οὐδεὶς ἄλλος τῶν ὁμοίων του. Ὁ Λουδοβίκος τῆς Βαυαρίας.

Πίπτετε πίπτετ' εὐτυχεῖς
λεπταὶ σταγόνες τῆς βροχῆς
ὡς τόσα δάκρυα χαρᾶς, ἂν ἡ Ἑλλάς, τὰ πλήθη
τῶν πολεμίων της νικᾷ·
ὡς δάκρυα σπαρακτικὰ
ἂν ἴσως καὶ ἠττήθη.

Τοιαύτας στροφὰς ἐτόνιζεν ἀπὸ τοῦ θρόνου του.

Εἰς τὸν τραπεζίτην κ. Εἴχταλ δι' ἐνδεεῖς Ἕλληνας δρ. 118, 872. — Εἰς τὴν Ἑλλ. Ἑταιρείαν 28, 800.—Δάνειον 55,890 πρὸς σύστασιν Νοσοκομείου ἐν Ἀθήναις.—Πρὸς ἐξαγορὰν Ἑλλήνων εὑρισκομένων εἰς δουλείαν 20,671.— Σύνταξις εἰς τὴν χήραν τοῦ Μάρκου Μπότσαρη 23,138.—Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν 25,492.—Δι' ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαίδευσιν τῶν ἀκολούθων νέων Ἑλλήνων Δ. Βότσαρη, Ρίζου, Ρίζων Ἀριστείδου καὶ Ἰακωβάκη, Δημητρίου, Σχινᾶ, Κοτζιᾶ, Ρέντη, Πανάγου, Καλογεροπούλου, Στουρνάρα, Κοτζιᾶ, Μιαούλη Ἀθ. καὶ Ν. Δαρδούγα Δημ. καὶ Ἐλισάβετ, Τζίφου, Εὐστρ. καὶ Ἰω. Δαμαλᾶ, Παρέμπλη, Καμπούνη, Φ. Ἰωάννου, Κοτζᾶ, Ζαΐμη, Μαρκάκη, Σαχίνη, Φαρμακοπούλου Μελετίου Καμπάνη, Πρωΐου, Κυριακίδου δρ. 126,147.— Εἰς τὸ Φιλελλ. Κομητάτον τῶν Παρισίων 95,000. Καὶ ἄλλα καὶ ἄλλα.

Τοιαῦτα προσέφερε πλουσιοπαρόχως ἡ χεὶρ του. Τοιοῦτος ἦτο ὁ Λουδοβίκος, δι' ὃν ἡ ὑψηλὴ Πεντέλη δὲν εἶχε, φαίνεται, ἓν τεμάχιον μαρμάρου, ἵνα ἐπ' αὐτοῦ χαραχθῇ τὸ ὄνομά του. Καὶ ἀπὸ καιροῦ εἶχον λησμονηθῇ τὰ ἑξῆς, ἅτινα ὁ πρόεδρος τῆς ἐν Τροιζῆνι Ἐθν. Συνελεύσεως ἔγραφεν αὐτῷ ἐξ ὀνόματος τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἐλπὶς, Μεγαλειότατε, ζωογονεῖ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἀνακουφίζει καταχαμπτομένην ἀπὸ τὰς περιστάσεις. Ἀλλὰ τί ἄλλο δύναται νὰ ἀναπτερώσῃ περισσότερον τὰς ἐλπίδας παρὰ τὴν πληροφορίαν, ὅτι ὁ ἀνάρετος τῆς Βαυαρίας βασιλεὺς ἐπιβλέπει εἰς τὴν τύχην μας;

Διορισθεὶς νὰ παραστήσω τὴν βαθεῖαν κατὰ τοῦτο τῶν Ἑλλήνων εὐγνωμοσύνην, δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὴν Μεγαλειότητά σου, ὅτι ἡ φιλάνθρωπος ὑπὲρ αὐτῶν κηδεμονία σου ἀνταμείβεται μὲ τὰς εὐλογίας τῶν ἐλευθέρων τῆς Ἑλλάδος λαῶν, οἱ ὁποῖοι ἀφιερώνουν μέγα μέρος τῶν προσφιλεστέρων ἐλπίδων των εἰς τὴν εὐδαίσθητον καὶ μεγάλην ψυχήν σου».

Ὅλα ταῦτα θὰ ἐλησμονοῦντο ἴσως διὰ παντὸς, ἂν ἡ πόλις τοῦ Μονάχου δὲν ἐκάλει τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων καὶ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος νὰ παρασταθῶσιν δι' ἀντιπροσώπων εἰς τὰς ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι του ἑορτάς.

Καὶ αἱ μὲν τυπικαὶ πρεσβεῖαι ἐξελέγησαν καὶ θὰ ἀποσταλῶσιν ἀφεύκτως. Ἀλλ' ἆρά γε εἰς τοῦτο μόνον θὰ περιορισθῇ ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος ἡ τόσα καὶ τόσα εἰς τὸν Λουδοβίκον ὀφείλουσα; Ἢ θὰ ἀρκεσθῇ εἰς τὸ νὰ λάβῃ πάλιν ἀποφάσεις τινάς;..

Διὰ τὸν πατέρα τοῦ πρώτου βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, θερμαὶ καρδίαι θὰ ἔλεγον· «διὰ τὴν Ἑλλάδα ἔπραξεν, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα· Τῇ ἔπεμψε τὸν υἱόν του!..» Ἀλλ' αἱ θερμαὶ καρδίαι δὲν διευθύνονται ὑπὸ τοῦ νοῦ, καὶ ἡμεῖς... ἡμεῖς ἐγενόμεθα φρόνιμοι καὶ πρακτικοὶ ἄνθρωποι!

ΣΕΛΙΔΕΣ
ΕΚ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΟΣ
Ζ'

Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΤΟΥ ΒΟΡΡΑ

Ἡ Μεταρρύθμισις, ὡς σοι εἶπον προηγουμένως, ἐξήγειρε τὴν συνείδησιν τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ, ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὸν τὸ μυστικὸν τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως, ἀλλὰ δὲν ἐκέκτητο τὰς προσηκούσας ἱστορικὰς δυνάμεις, ἵνα τὸ μυστικὸν τοῦτο καταχρήσῃ ἐνεργὸν πραγματικότητα. Τὸ Γερμανικὸν ἄτομον ἔλαβε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πληρεστέραν ἐαυτοῦ συνείδησιν, ἀλλὰ τὸ Γερμανικὸν Ἔθνος, ὡς σύνολον, ἐναπελείφθη καθ' ὁλοκληρίαν ὄπισθεν τῆς σκηνῆς τῆς ἱστορικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας. Οἱ μεγάλοι μεταρρυθμισταὶ τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐκτὸς εὐαρίθμων ἐξαιρέσεων, ἦσαν θρησκευτικοὶ μεταρρυθμισταί, ἀποβλέποντες εἰς πνευματικὰ μόνον, κατ' ἐλάχιστον δὲ εἰς κοσμικὰ συμφέροντα. Οὐδεὶς ἠσθάνετο ἑαυτὸν κεκτημένον τὴν ὑπερφυᾶ ἐκείνην ἰσχὺν τῆς ἐνεργείας, ἥτις τὰς ἀφῃρημένας ἰδέας καταβιβάζει ἀπὸ τοῦ μεταφυσικοῦ αὐτῶν θρόνου, διὰ νὰ καταστήσῃ συγκεκριμένας πραγματικότητας, τὰ δὲ ὀνειρώδη ἰνδάλματα τοῦ πνεύματος ἱστορικὰ φαινόμενα τῆς κοινωνίας. Ὁ αἰὼν ἦτο θρησκευτικός ἔτι, ἡ δὲ δημοσία συνείδησις καὶ αἱ αὐτὴν ἐκπροσωποῦσαι προσωπικότητες ὑφίσταντο τέλεον τὴν ἐπίδρασιν τοῦ θρησκευτικοῦ τούτου πνεύματος. Τούτων τῶν λόγων ἕνεκα κατὰ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα ἐν Γερμανίᾳ ἡ Μεταρρύθμισις περιωρίσθη ἐν τῷ βίῳ μόνον τῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν, ἐνῷ ἡ πλήρης ἐθνικὴ ἰδέα, ἡ ἑνότης καὶ ἡ πολιτικὴ χειραφεσία τοῦ ἔθνους, δὲν κατενοήθησαν προσηκόντως, καὶ ἔτι μᾶλλον οὐδεμία ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῆς.

Τὸ προνομιοῦχον ἐν τῇ ἱστορίᾳ ξίφος, διὰ τῆς θαυματουργοῦ τοῦ ὁποίου ἰσχύος κόπτονται συνήθως οἱ Γόρδιοι δεσμοὶ τῶν ζητημάτων, ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην Καθολικόν. Ἡ ἀντιπροσωπεύουσα τὴν ἐθνικὴν ἑνότητα τῆς Γερμανίας αὐτοκρατορία ἦτο καθολικὴ κατὰ πρῶτον, δυναστικὴ ἀκολούθως, καὶ ἐπὶ τέλους Γερμανική. Ἀφοῦ ὁ Αὐτοκράτωρ κατὰ τοὺς παρελθυλθότας αἰῶνας τοσάκις ἦλθεν εἰς ρῆξιν καὶ πάλιν πρὸς τὸν Πάπαν ὑπὲρ τῆς κοσμικῆς αὐτοῦ ὑπεροχῆς, ἤδη συνεφιλιώθη πρὸς αὐτόν. Πάπας καὶ Αὐτοκράτωρ ἦσαν σύμμαχοι ἤδη καὶ ὁμόφρονες, ἀλληλοβοηθούμενοι πρὸς χάριν τῶν συμφερόντων αὐτῶν, ἅτινα οὔτε τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος ἦσαν συμφέροντα, οὔτε τῶν ἐθνῶν, τῶν ἀναγνωριζόντων τὴν διττὴν ταύτην ἀρχήν. Ἡμεταξὺ τοῦ κοσμικοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ ζίφους πάλη οὐσιωδῶς εἶχεν ἐξασθενισθῇ ἐν Γερμανίᾳ ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Χοενστάουφφεν καὶ Ἐρρίκου τοῦ ἀπὸ Λουξεμβούργου. Ὁ Γερμανὸς αὐτοκράτωρ, ὅστις τοσάκις ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλίαν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν Γιβελλινικῶν ἰδεῶν, ἤδη κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Μεταρρυθμίσεως ἀπώλεσε τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ἰσχύν, καὶ ἀπέμεινε πιστὸς εἰς τὰς θεωρίας τοῦ παρελθόντος Καθολικοῦ κόσμου. Ἡ μεγάλη φωνὴ τῆς θρησκευτικῆς διαμαρτυρήσεως, ἡ κλονήσασα τὰς συνειδήσεις τοῦ Γερμανικοῦ κόσμου, ἀπὸ τῶν Ἐκλεκτόρων αὐτοῦ καὶ τῶν κομήτων μέχρι τῶν ἀστῶν καὶ τῶν Landsknechte, μόνον δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνέλθῃ μέχρι τῶν βαθμίδων τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου καὶ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Αὐτοκράτορος, ψιθυρίζουσα εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ τὸ προφητικὸν τῆς ἱστορίας *μέμνησο*. Οὕτως ὁ Γερμανὸς αὐτοκράτωρ ἐπολέμησε τὴν Μεταρρύθμισιν ὡς πολεμίαν τῶν συμφερόντων αὐτοῦ, ἡ δὲ νέα αὕτη ἰδέα, ἐφ' ἧς ἦτο προωρισμένον νὰ οἰκοδομηθῇ τὸ νέον καθεστὼς ἐν Γερμανίᾳ, δὲν κατώρθωσε κατὰ τὴν ἐμφάνειαν αὐτῆς νὰ εἴπῃ πλήρη, τέλειον τὸν λόγον ἐν τῇ ἱστορικῇ ἀνελίξει τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους, γενομένη οὕτω μόνον κλῆρος τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν ἀτόμων, οὐχὶ δὲ τῆς ἱστορικῆς συνειδήσεως τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους.

Τοῦτο ἀποδοτέον εἰς τὸν Καθολικὸν χαρακτῆρα τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ στασιμότης καὶ ἡ ἀδράνεια εἶνε τὰ χαρακτηριστικὰ συστήματος, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν ἄλλην ἀναγνωρίζει ἠθικὴν ἀρχήν, ἢ τὴν θρησκευτικὴν μόνον τάξιν. Ἡ θεοκρατικὴ κοινωνία, ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς στάσιμος καὶ ἀκίνητος, δυσμενῶς προσβλέπει πᾶσαν ἐλευθέραν ἐκδήλωσιν τοῦ πνεύματος, πᾶσαν καινότροπον ροπήν, ἀπειλοῦσαν ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ καθεστὼς διὰ νέας τάξεως πραγμάτων. Τοιαύτη δὲ ἦτο ἀείποτε μέν, ἀλλ' ἰδίως κατὰ τὸν αἰῶνα ἐκεῖνον τῆς ἀρχομένης κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ζυμώσεως τῆς Εὐρώπης ἡ Ἁγία Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους. Ἐπὶ τῆς Ἀναγεννήσεως ὁ Παπισμός, ἀφοῦ ἔψαλε τὸ κλασικὸν ᾆσμα τῆς παλιγγενεσίας τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γραμμάτων, ἀφοῦ ἐθεράπευσε μετὰ μοναδικῆς στοργῆς τὴν τέχνην, ὡς τὴν ὑψίστην ἐκπροσώπησιν τῶν ἰδανικῶν αὐτοῦ τάσεων, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ πρότερον ἱστορικὸν σύστημα, τὸ τοῦ Μέσου αἰῶνος, καὶ προσεῖδε μετὰ δυσμενοῦς ὄμματος πᾶσαν πρὸς τὰ πρόσω ροπὴν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος. Ἡ Γερμανικὴ αὐτοκρατορία ἐνεφορεῖτο τέλεον τῶν τάσεων τούτων, καταστᾶσα ὄργανον τῶν ἰδεῶν τῆς Παπικῆς ἕδρας, ἀντιταχθεῖσα δὲ κατὰ τῶν θρησκευτικῶν τῆς Μεταρρυθμίσεως ἰδεῶν, αἵτινες θᾶττον ἢ βραδύτερον ἔμελλον νὰ ἐκδηλωθῶσιν ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ πεδίου, ἐπιζητοῦσαι καὶ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας.

Μόνον διαμαρτυρόμενος Μονάρχης ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ τέλεον τὴν ἔννοιαν τῆς Μεταρρυθμίσεως, ὡς τοῦ νέου ἱστορικοῦ παράγοντος, δι' οὗ ἔμελλεν ἡ Γερμανικὴ ἐθνικότης νὰ ἐκδηλώσῃ τὸν λόγον τῆς πολιτικῆς αὐτῆς ἑνότητος. Ἀλλὰ πῶς ἠδύνατο οὗτος νὰ περιβληθῇ προηγουμένως τὸ στέμμα, καὶ νὰ κρατήσῃ τὸ σκῆπτρον τοῦ Γερμανοῦ αὐτοκράτορος; Ἡ

ἐπίδρασις τοῦ Ρωμαϊκοῦ κλήρου κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο εὐρυτάτη καὶ ἐν ταῖς ἀνωτάταις καὶ ἐν ταῖς κατωτάταις σφαίραις τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους. Οὐδεμία δύναμις ἠδύνατο ν' ἀνταγωνισθῇ ἐπαρκῶς πρὸς αὐτόν, εἴτε ἐκ τῶν ἄνω εἴτε ἐκ τῶν κάτω. Ἐκτὸς τοῦ Πάπα, τοῦ ὁρατοῦ τούτου ἐπὶ τῆς γῆς Θεοῦ, οὐδεμία σωτηρία. Οἱ χρόνοι τῶν ἐστεμμένων Γιβελλίνων, τῶν Χοενσταόυφφεν καὶ τῶν Λουξεμβούργων εἶχον παρέλθῃ ἀνεπιστρεπτεὶ ἀπὸ τῆς Γερμανικῆς ἱστορίας. Ὁ Ρωμαῖος Ποντίφιξ ἐπέθηκε τὴν σφραγῖδα τῆς βουλήσεως αὐτοῦ ἐπὶ παντὸς τοῦ ἐπισήμου κόσμου, ἐλάχιστοι δὲ Διαμαρτυρόμενοι ἐτόλμων νὰ διαταράξωσι τὴν ἀπαισίαν σιγήν, ἥτις ἦτο ὁ κλῆρος τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν αἰῶνα ἐκεῖνον.

Ἀλλ' ὅτε ἡ συνείδησις τῶν ἐθνῶν ἀπὸ τοῦ βάθους αὐτῆς διαμαρτύρεται κατὰ τοιαύτης τάξεως, οὐδεμία δύναμις, οὔτε ὑπερφυσικὴ οὔτε μὴ τοιαύτη, θέλει κατορθώσῃ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν πεπρωμένον ροῦν τῶν πραγμάτων, παρέχουσα ἐλευθέραν διέξοδον εἰς τὴν ἐκκόλαψιν τῆς νέας ἰδέας. Ἡ Γερμανία διὰ τοῦ Λουθήρου καὶ τοῦ Ζβίγκλη, τοῦ Χοῦττεν καὶ τοῦ Σίκκιγγεν, εἶχεν εἴπῃ ἀπὸ πολλοῦ τὸν ἱστορικὸν αὐτῆς λόγον, καὶ ἤδη ἐζήτειτο ὁ *ἰσχυρὸς* ἀνήρ, ὁ *ἥρωας* ἐκεῖνος προφήτης, ὅστις ἔμελλεν εἰς τὸν λόγον τοῦτον νὰ δώσῃ σάρκα, νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἱστορικὴν πραγματικότητα, νὰ ἐκδηλώσῃ τοὺς πόθους, τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς προσδοκίας τοῦ Ἔθνους.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἔμελλε νὰ ἐπιτείλῃ ἐκ τοῦ ἀπωτάτου Βορρᾶ. Ἀπόγονος τῆς φυλῆς τοῦ ἀρχαίου Ὀδίνου, ἔφερε πλήρη τὸν ἰσχυρὸν αὐτῆς χαρακτῆρα. Κατὰ τύπον ἦτο βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἦτο αὐτὴ ἡ ἐνσάρκωσις τῆς γνησιωτάτης Γερμανικῆς συνειδήσεως. Ἐνῷ οἱ λοιποὶ μονάρχαι τοῦ Γερμανικοῦ Ἔθνους, μικροφρονοῦντες καὶ περὶ εὐτελῆ σπουδάζοντες, ἀνίκανοι καθίσταντο νὰ κατανοήσωσι καὶ νὰ ἐκτελέσωσι τὴν Ἐθνικὴν ἀποστολήν, Γουσταῦος Ἀδόλφος, ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, συνετέλεσεν ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἰδεώδους ἐκείνου, τὸ ὁποῖον μάτην ἄλλοτε ἐπεδίωξαν οἱ περὶ τὸν Χοῦττεν καὶ τὸν Σίκκιγγεν. Ἀπὸ καιροῦ ἤδη ἐμαίνετο ὁ Τριακονταετὴς πόλεμος, ἡ μεγάλη ἐκείνη συμφορὰ τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος, ἡ ἀναστατώσασα τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν πληρώσασα φόνου καὶ φρίκης τὴν Γερμανίαν. Ἅπαντες οἱ ἠθικοὶ δεσμοὶ διελύθησαν· ὁ ἀπαίσιος νόμος τοῦ πολέμου, ὅπως ἐνοεῖτο καὶ ἐφηρμόζετο κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς ἐκείνους αἰῶνας, ἐστερημένος πάσης κοινωνικῆς ἀρχῆς, ἔθηκε τὸ κράτος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων πάσης πολιτικῆς τάξεως. Οὐδεμία εἰρήνης ἐλπὶς ἐπιλάμπει μακρόθεν. Τὸ Γερμανικὸν κράτος εἶνε σωρὸς ἐρειπίων· αἱ πόλεις αὐτοῦ αἱ ἄλλοτε τοσοῦτον ἀνθοῦσαι, ἠρημώθησαν· ὁ πολίτης, ὁ ἄνθρωπος οὐδένα ἐμπνέει σεβασμὸν πρὸ τοῦ πολεμιστοῦ, ἀγομένου ὑπὸ τῶν ἀγενεστάτων καὶ βιαιοτάτων ἐνστίκτων. Ὁ Πολυνείκης μάχεται πρὸς τὸν Ἐτεοκλέα μετὰ μίσους, οἷον δύνανται νὰ παρουσιάσωσιν μόνον αἱ σελίδες τῶν ἀγριωτάτων ἐμφυλίων πολέμων.

Δὲν σκοπῶ νὰ περιγράψω τὴν ἱστορίαν τοῦ αἱματηροῦ τούτου πολέμου, οὐδὲ ν' ἀναζητήσω τὰ αἴτια αὐτοῦ. Ἔχω ἐνώπιόν μου τὸ ἱστορικὸν γεγονός, τὸν ἀνανεωθέντα μέγαν ἀγῶνα μεταξὺ Γουέλφων καὶ Γιβελλίνων, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν τὸν ὑπέροχον ἥρωα, ὅστις ἀντιπροσωπεύει μίαν τῶν εὐγενεστάτων φυσιογνωμιῶν τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος. Ὁμακρὸς ἐκεῖνος πόλεμος δὲν κατορθοῖ νὰ δώσῃ τὸ γέρας τῆς ὁριστικῆς νίκης οὔτε εἰς τὸν Καθολισμὸν οὔτε εἰς τὴν Διαμαρτύρησιν. Ἐν μέσῳ μυρίων διακυμάνσεων διατελοῦσιν αἱ φυσικαὶ καὶ ἠθικαὶ δυνάμεις τῶν κρατῶν, ἅτινα μετέχουσι τῆς πάλης ἐκείνης. Μεγάλοι στρατηγοὶ πρωταγωνιστοῦσιν ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς σκηνῆς· ἀλλ' οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν εἶνε ὁ ἀνὴρ τῆς ἐποχῆς. Οὔτε ὁ τραγικὸς ἐκεῖνος ἥρως Βαλλενσταΐν, ὁ generalissimus τοῦ Καθολικισμοῦ, ὁ πιστεύων ἐξίσου εἰς τὸν ἀστρολόγον αὐτοῦ, ὅσον καὶ εἰς τὴν στρατηγικήν του μεγαλοφυΐαν, οὔτε ὁ ἐκ Βαϊμάρης Βερνάρδος, οὔτε ὁ Πικκολομίνης καὶ ὁ Παππεγχαΐμ ἦσαν οἱ προωρισμένοι ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐσωτάτου πνεύματος τοῦ πολέμου ἐκείνου, ἀλλ' ὁ ἐκ Σουηδίας βασιλεύς. Πεπροικισμένος δι' ὅλων τῶν προσόντων, ἅτινα ἀναδεικνύουσι τοὺς μονάρχας μεγάλους ἐν τῇ ἱστορίᾳ, πεπαιδευμένος ἐν τῇ ἀληθεῖ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως, στρατηγὸς ἐκ φύσεως καὶ ἐκ τέχνης, ἠδύνατο ἐξίσου νὰ διαπρέψῃ καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. Ἅμα, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του, ἀνέλαβεν, ἔφηβος μόλις, τὴν ἀνωτάτην ἀρχήν, ἐξελέξατο ἀρχικαγγελλάριον τῆς κυβερνήσεώς του τὸν ὀξυδερκέστατον τῶν πολιτικῶν τοῦ καιροῦ ἐκείνου, τὸν κόμητα Ἄβελ Oxenstierna· αὐτὸς δὲ μετ' ὀλίγον, ἄγων δέκα πέντε χιλιάδας Δανῶν, εἰσέβαλεν εἰς Γερμανίαν. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ λαμπροτέρα διὰ τὴν Διαμαρτήρησιν περίοδος τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου. Ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος εὑρίσκεται ἐπὶ κεφαλῆς γενναίου, ἐνθουσιώδους στρατοῦ, προσβλέποντος πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ὡς πρὸς τὸν προνομιοῦχον ἥρωα καὶ σωτῆρα τῆς Μεταρρυθμίσεως. Δὲν ἐδείχθη ἀνάξιος τῶν προσδοκιῶν τούτων ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας. Διψῶν δόξης, ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, ἐρρίφθη μετὰ ἱεροῦ ζήλου πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς γενναίας ὑποθέσεως, ὑπὲρ ἧς ἀπὸ τοσούτου χρόνου ἠγωνίζετο ὁ Γερμανικὸς κόσμος. Ἦτο ἐπικίνδυνον τὸ στάδιον, ἐφ' οὗ εἶχε ριφθῇ μετὰ τῆς πίστεως ἐκείνης, τῆς χαρακτηριζούσης τοὺς μεγάλους ἱστορικοὺς χαρακτῆρας. Ὑπῆρχεν ἑνότης ἐν τῇ ἐνεργείᾳ τῆς αὐτοκρατορικῆς πολιτικῆς, καὶ ἡ ἑνότης ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν εἶνε δύναμις· τοὐναντίον δὲ ἐν ταῖς τάξεσι τῶν Διαμαρτυρομένων δὲν ὑπῆρχε σχέδιον κοινῆς συμπράξεως καὶ ἐνεργείας.

Ἐν τοιαύτῃ στιγμῇ ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος ἐπιφαίνεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου. Ἀμέσως κατεδείχθησαν αἱ συνέπειαι τῆς ἡρωϊκῆς ταύτης ἐμφανείας. Ἡ Διαμαρτύρησις καὶ οἱ αὐτὴν ἐκπροσωποῦντες Γερμανοὶ ἡγεμόνες ἑκόντες ἄκοντες συνηνώθησαν μετὰ τοῦ Σουηδοῦ, οὕτω δ' ἀπετελέσθη ἀξιόμαχος στρατός, ἱκανὸς ν' ἀντιστῇ κατὰ τῶν αὐτοκρατορικῶν στρατευμάτων. Ἡ νίκη παρηκολούθει τὴν πορείαν τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου· ἐπολιόρκησεν οὗτος φρούρια καὶ κατέλαβε πόλεις, κατέπιπτε δ' ὁσημέραι ἡ καθολικὴ δύναμις εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ὁ Γερμανὸς αὐτοκράτωρ ἠναγκάσθη αὐθις νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἀγερώχου ξίφους τοῦ Βαλενσταΐν, εἰς ὃν ἀνετέθη ἀπεριόριστος ἐξουσία.

Ὄντως ἐθριάμβευεν ἡ θρησκευτικὴ Διαμαρτύρησις ἐν Γερμανίᾳ, καὶ μετ' αὐτῆς ἡ ἐθνικὴ ἑνότης ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῆς νέας ἰδέας. Ὁ Σουηδὸς βασιλεὺς Γουσταῦος παρίστατο ὁ κοσμοϊστορικὸς ἥρως τῆς ἰδέας ταύτης, ὑπέροχος ἥρως, ὑφ' ὃν θᾶττον ἢ βραδύτερον ἔμελλον νὰ ὑποκύψωσι κατὰ μοιραίαν ἀνάγκην οἱ Γερμανοὶ ἡγεμόνες. Ἡ ἐν πολέμοις νίκη δημιουργεῖ ἱστορικὰ δίκαια, ἅτινα δὲν δύνανται ἢ ν' ἀναγνωρίσῃ καὶ ὁ ἀτιθασσότερος τῶν ἐναντιοφρονούντων. Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο δίκαιον τοῦ ἡγεμόνος τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος, τοῦ διαμαρτυρομένου αὐτοκράτορος τῆς Νέας Γερμανίας, ἔμελλεν ἴσως νὰ κατακτήσῃ ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος, ἂν δὲν ἐπήρχετο μετὰ βραχὺν χρόνον ἀπότης ἐν Γερμανίᾳ ἐμφανείας του ἡ ἐν Lützen καταστροφή. Τῇ 16 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1632 ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος εὗρε τὸν θάνατον ἐν τῇ Σαξωνικῇ ταύτῃ πόλει, ἀγωνιζόμενος κατὰ τοῦ Βαλλενσταΐν, ἡ δὲ θρησκευτικὴ Διαμαρτύρησις ἐστερεῖτο ἐν αὐτῷ τοῦ διαπρεπεστάτου τῶν ἡρώων της.

Ἡ ταχεῖα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κόσμου μετάστασις ἐξησφάλισε τῇ μὲν Γερμανίᾳ τὴν ἐλευθερίαν, αὐτῷ δὲ τὴν καλλίστην δόξαν, λέγει ὁ Schiller. Ἐφοβεῖτο ὁ Γερμανικὸς κόσμος, ὅτι ὁ νικηφόρος Μονάρχης, ἐπιτυγχάνων ἐν τῷ κατὰ τοῦ Καθολικισμοῦ ἀγῶνι, ἔμελλε νὰ περιβληθῇ τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα τῆς Γερμανίας, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιστάσει ἡ ἤθελον παραβιασθῇ αἱ ἐλευθεριαι τῆς Γερμανίας, αἵτινες δὲν ὑφίσταντο πράγματι, ἢ ἔμελλε νὰ ἐπέλθῃ ἐμφύλιος ἀγὼν μεταξὺ τῶν Γερμανῶν ἡγεμόνων καὶ τοῦ νικηφόρου Σουηδοῦ καὶ ἑπομένως ἡ ματαίωσις τῶν τόσων καταστροφῶν τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Ἀγνοῶ τί θὰ ἐπήρχετο, ἂν ὁ διαμαρτυρόμενος Γουσταῦος Ἀδόλφος ἐφιλοδόξει νὰ περιβληθῇ τὸ νέον αὐτοκρατορικὸν στέμμα τῆς Γερμανικῆς ἑνότητος, καὶ ἂν δὲν ἦτο προτιμοτέρα ἡ τοιαύτη λύσις τοῦ Γορδίου δεσμοῦ τῆς Γερμανίας οἱαδήποτε ἄλλης. Ὅ,τι ἐν τούτοις ἡ ἱστορία ἀναγνωρίζει εἶνε, ὅτι διὰ τῆς πρωΰρου ἀπωλείας τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου ἔπεσεν ὁ ἐνδοξότατος καὶ ὁ ἀποτελεσματικώτατος τῶν πρωταγωνιστῶν

τῆς Γερμανικῆς Μεταρρυθμίσεως, παρέλυσε δὲ ἡ μόνη χεὶρ, ἡ δυναμένη νὰ κρατήσῃ ἐν τοῖς χαλεποῖς ἐκείνοις καιροῖς τὸ ξίφος τῆς Ἐθνικῆς ἑνότητος καὶ ἐνεργείας. Φίλοι καὶ ἐχθροί, σύγχρονοι καὶ μεταγενέστεροι ἐθαύμασαν τὸν ἥρωα, τοῦ ὁποίου τὰς ἀρετὰς ἐλάχιστοι τῶν μεγιστάνων τῆς ἱστορίας δύνανται νὰ ἐπιδείξωσιν. Ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος ἐγένετο διὰ τῆς φρονήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνδρείας ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος τῆς θρησκευτικῆς Μεταρρυθμίσεως καὶ ἐλευθερίας τῆς νεωτέρας Εὐρώπης, Σουηδὸς αὐτός, τῆς Γερμανικῆς ἑνότητος. Ἀπὸ τοῦ θανάτου του ὁ Γερμανικὸς κόσμος ἐτίμησεν ἐν αὐτῷ ἕνα τῶν Ἐθνικῶν ἡρώων. Διότι ἡ θρησκευτικὴ Μεταρρύθμισις, ἣν αὐτὸς ὑπὲρ πάντα ἄλλον, σύγχρονον, προγενέστερον ἢ μεταγενέστερον, προησπίσατο, δὲν ἦτο μόνον ἡ χειραφεσία τῆς συνειδήσεως τῆς Γερμανίας, ἀλλ' ὡσαύτως τὸ κήρυγμα καὶ τὸ προανάκρουσμα τῆς μελλούσης Ἐθνικῆς ἑνότητος καὶ ἐλευθερίας.

Ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον τοῦ ἐν Lützen πεσόντος μεγάλου βασιλέως εὑρέθη κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του βιβλίον, Λατινιστὶ γεγραμμένον. Ἐλάχιστοι ἠδύναντο νὰ κατανοήσωσιν αὐτὸ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, καθ' οὓς *inter bella silent musae*. Ἀλλ' ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος ἠδύνατο νὰ ὑποκλέπτῃ καιρὸν ἐκ τῶν μεριμνῶν τῶν πολέμων, εὑρίσκων τέρψεις ἐν τῇ θεραπείᾳ τῶν γραμμάτων. Τὸ Λατινικὸν ἐκεῖνο βιβλίον συνέγραψε πολυθρύλητος σοφὸς κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα, ἀνήκων καὶ οὗτος εἰς τὴν Γερμανικὴν φυλήν, ἧς ἦτο ἓν τῶν εὐγενεστάτων κοσμημάτων, ὁ ἐξ Ὀλλανδίας Οὔγων ὁ Γρότιος. Ὑπέροχος πολιτικός, ὅσον καὶ ὑπέροχος λόγιος, ἔχων Χριστιανικώτατον τὸ αἴσθημα, Ἑλληνικωτάτην δὲ τὴν παίδευσιν, ἀτυχήσας ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασι τῆς πατρίδος του, φυγὼν ἐξ αὐτῆς, καὶ σωθεὶς χάρις εἰς τὴν εὐγενῆ ἀφοσίωσιν πιστῆς συζύγου ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις, καθ' οὓς διεξήγοντο οἱ πόλεμοι κατὰ τρόπον, ἐξ οὗ *ἤθελον ἐρυθριάσῃ καὶ αὐτοὶ οἱ βάρβαροι*, ἀπέστειλεν εἰς τὸν ἀλληλοκτονοῦντα Εὐρωπαϊκὸν κόσμον μεγαλόφωνον διαμαρτύρησιν, φέρουσαν τὴν ἐπιγραφὴν «De jure belli et pacis.» Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἐτίθεντο αἱ βάσεις τοῦ νεωτέρου δικαίου. Ἀνελύετο τοῦτο ὡς ἀνθρώπινον, ὡς λογικόν, τὸ δὲ διεθνές, τὸ τέως ἄγνωστον, ἐλάμβανε διὰ τῆς ἑρμηνείας τοῦ ἐξ Ὀλλανδίας σοφοῦ τὰς ἰσχυροτάτας τῶν ἀποδείξεών του. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἦτο ὁ ἄριστος καὶ εὐγενέστατος τῶν καρπῶν τῆς Μεταρρυθμίσεως, προκαλέσαν ἀληθῶς πλήρη ἐπανάστασιν ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ ἐπιστήμῃ. Μετά τινα χρόνον διὰ τῆς Συνθήκης τῆς Βεστφαλίας τὰ φιλοσοφικά, ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς θρησκευτικῆς Μεταρρυθμίσεως ἀπορρεύσαντα δόγματα τοῦ Οὔγωνος Γροτίου, ἀνεγνωρίζοντο ὑπὸ τῶν διπλωματῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων τοῦ θείου δικαίου ὡς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ νέου κοινωνικοῦ κώδικος τῶν λαῶν, νέα δὲ τάξις διεθνῶν νομίμων καθιεροῦτο ἐν Εὐρώπῃ ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς προσωπικότητος τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ὁμάδων. Οὐδεὶς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους κατενόησε πληρέστερον τὴν ἔννοιαν τοῦ βιβλίου τοῦ Γροτίου, ὅσον ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Γουσταῦος Ἀδόλφος, ὅστις ἔτρεφε πρὸς αὐτὸ τὴν αὐτὴν εὐλάβειαν, οἵαν ἔτρεφεν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος πρὸς τοῦ Ὁμήρου τὰ Ἔπη.

Ἡ μάχη τοῦ Lützen ἔθηκε τέρμα εἰς τὸν βίον καὶ τὴν μεγαλόψυχον ἐνέργειαν τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου, τοῦ *Ἐνόπλου προφήτου* τοῦ Βορρᾶ. Ἂν τὸ πρόβλημα τῆς ἐθνικῆς τῶν Γερμανῶν ἑνότητος δὲν συνέλαβεν ἐν τῇ πλήρει αὐτοῦ ἐννοίᾳ καὶ πραγματικότητι, ἀλλ' οὐδεὶς ὡς αὐτὸς κατέδειξε κατὰ τοὺς συγκεχυμένους ἐκείνους χρόνους τῆς Γερμανικῆς ζυμώσεως, τίνος παράγοντος ἀπῄτει τὴν συνδρομὴν ἡ ἱστορικὴ αὕτη ἰδέα. Ὁ μαθητὴς τοῦ Οὔγωνος Γροτίου ἐκέκτητο ὅλα τὰ προσόντα πεφωτισμένου μονάρχου, ἱκανοῦ νὰ θέσῃ τὰς βάσεις νέας τάξεως πραγμάτων, ἐρειδομένης ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς χειραφεσίας καὶ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας ἐν Γερμανίᾳ. Ἂν τοῦτο δὲν κατωρθώθη ἀμέσως, εἴτε διότι οἱ καιροὶ δὲν ἐπέτρεπον, εἴτε διότι ὁ θάνατος ἀφήρπασεν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τὸν Μονάρχην, οὐχ ἧττον ἡ δύναμις τῶν πραγμάτων ἐμαρτύρει, ὅτι ἐν τῇ πατρίδι τῆς Διαμαρτυρήσεως μόνον διαμαρτυρόμενος ἡγεμὼν ἠδύνατο νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ καὶ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἑνότητα τῆς Γερμανίας.

Ν. Καζαζης.

Πρὸ δύο ἑβδομάδων ἀπεβίωσεν ὑπερεξηκοντούτης ἐν Παρισίοις ὁ συγγραφεὺς τοῦ κατωτέρω ἔργου καὶ μυρίων ἄλλων τοιούτων. Ἀντὶ πάσης νεκρολογίας διὰ τὸν Κάρολον Μονσελέ, οὗ ὁ βίος διῆλθεν οἰκογενειακός, γλυκὺς καὶ ἀθόρυβος, ἀρκεῖ ἡ παράθεσις ἑνὸς ἐκ τῶν χαριεστάτων ἐκείνων κομψοτεχνημάτων, ἅτινα τόσον καλῶς ἐγίνωσκε νὰ χαράσσῃ ἡ γραφίς του, ὅσον καλῶς ταῦτα παριστάνουσι τὸν συγγραφέα των. Ἀκαταπόνητος λογογράφος καὶ τεχνοκρίτης, θελκτικώτατος ἀφηγητής, σατανικώτατος ἢ ἀγγελικώτατος ἀναλόγως τοῦ θέματος, ὅπερ τὰ παράδοξα ἰδίᾳ τῆς κοινωνίας τῷ ἐνέπνεον, ὁ Κάρολος Μονσελὲ ἐν τῇ ἡρέμῳ ζωῇ του, ἔχων ἔνθεν τὴν εὐφυΐαν καὶ ἐκεῖθεν τὴν εὐθυμίαν δύναται ἄριστα νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ συγχρόνου Γαλλικοῦ πνεύματος· ὡς τοιοῦτος δὲ ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν ἠγαπᾶτο καὶ ἐπεζητεῖτο οὐ μόνον ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ παντὸς γνώστου τῆς ὡραίας του γλώσσης.

Η ΠΡΩΤΗ ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ

Α'

Πρόλογος.

Ο ΣΥΖΥΓΟΣ. Πρέπει ἐξ ἅπαντος, ἀγαπητή μου, νὰ πάρωμεν μίαν ὑπηρέτριαν.

Η ΣΥΖΥΓΟΣ. Νομίζεις, Ἀντώνιε;

Ο Σ. Εἶνε ἀπαραίτητον· κουράζεσαι πολύ, καί σε βλάπτει.

Η Σ. Γνωρίζω τὰ πρὸς ἐμὲ αἰσθήματά σου, καί σε ὑπερευχαριστῶ. Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι πολὺ κοπιάζω, διότι θέλω τὰ πάντα νὰ εἶνε ἐν τάξει. Σκέφθητι ὅμως, φίλε μου. Ἕως τώρα τὰ ἐκαταφέρναμεν μία χαρὰ ἄνευ ὑπηρετρίας· καὶ τὰ οἰκονομικά . . .

Ο Σ. Τώρα ὅπου μου ηὔξησαν τὸν μισθόν μου, νομίζω, ὅτι τὴν αὔξησιν ταύτην δὲν δύναμαι νὰ χρησιμοποιήσω καλλίον, παρὰ νά σοι δώσω ὀλίγην ἀνακούφισιν Ἂς πάρωμεν μίαν ὑπηρέτριαν.

Η Σ. Λοιπόν, ἂς πάρωμεν μίαν ὑπηρέτριαν.

Β'

Ἐκλογή.

Ἡ ἐκλογὴ τῆς ὑπηρετρίας — ὑπόθεσις σοβαρὰ καὶ σπουδαία! — διήρκεσε περίπου τρεῖς ἑβδομάδας.

Ἦσαν δύσκολοι.

Ἤθελον ὑπηρέτριαν, ὁμοία τῆς ὁποίας νὰ μὴν ὑπῆρχεν. Ἀριστούργημα ὑπηρετρίας! παντέλειον! ἐξαίσιον!

Ἀπετάθησαν ἐν πρώτοις εἰς ὅλους τοὺς γνωρίμους, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθωσαν. Ἔγραψαν εἰς τὰς νήσους καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας, παρατηροῦντες ἅμα, ὅπως τὰ συστατικὰ αὐτῆς ὦσιν ἡ χρηστότης καὶ ἡ τιμιότης. Οἱ εἰς οὓς ἀπετάθησαν ἐζήτησαν καιρὸν καὶ μεσιτεύαν. Ἀπετάθησαν εἰς τὰ προμηθεύοντα ὑπηρετρίας πρακτορεῖα. Περισσότεραι τῶν πεντήκοντα ὑπηρετριῶν παρουσιάσθησαν πρὸ ... τῆς κυρίας· οὐδεμία τῇ ἤρεσε.

Διὰ τοῦτο μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας ἀπελπισθεῖσα, ἐπῆρε τὴν πρώτην τυχοῦσαν.

. . . Περὶ τὴν ἑσπέραν δύο νεάνιδες ἐξέρχονται ἔκ τινος μικρᾶς οἰκίας, κρατοῦσαι ὑπὸ μάλης δέμα τι πεπαλαιωμένον. Διατρέχουσι τὰς ὁδοὺς ὡς εἰ ζητοῦσαί τινα.

Εἶνε ἡ ὑπηρέτρια, συνοδευομένη ὑπὸ μιᾶς φίλης της, ὁδηγούσης αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον τοῦ κ. Ἀντωνίου.

Γ'

Προσφώνησις τῆς κυρίας πρὸς τὴν ὑπηρέτριαν

— Κόρη μου, τὸ σπίτι μας δὲν εἶνε δύσκολον, ἔχει ὅμως ἐργασίαν. Ἐπειδὴ δὲ βαρύνομαι νὰ ἐπαναλαμβάνω καθημερινῶς τ' αὐτά, θὰ σου εἴπω ἅπαξ διὰ παντός, τί ὀφείλεις νὰ κάμνῃς. Ἐν πρώτοις θὰ ἐξυπνᾷς εἰς τὰς πέντε τὸ πρωΐ, διότι τὸ πρωΐνὸν σήκωμα ὠφελεῖ εἰς τὴν ὑγίειαν. Θὰ σκουπίζῃς τὴν τραπεζαρίαν, καὶ θὰ στιλβώνῃς τὰ ὑποδήματα. Θὰ καθαρίζῃς τὰ ἰδικά μου καὶ τὰ ἐνδύματα τοῦ κυρίου σου. Εἰς τὰς ἑπτὰ πίνομε τὸ καφφέ μας, διότι ὁ κύριος πηγαίνει πρωΐ εἰς τὴν ἐργασίαν του. Ἔπειτα θὰ τακτοποιῇς τὴν κρεβατοκάμαρα, καὶ θὰ στρώνῃς τὰ κρεβάτια· δὲν θὰ ξεσκονίζῃς ὅμως τὰ ἔπιπλα· διὰ τοῦτο θὰ φροντίζω ἐγώ. Νὰ εἶσαι καθαρὰ ἐνδεδυμένη, ἀλλ' οὐχὶ φιλαρέσκως. Θὰ ἀλλάζῃς ποδιὰν ἡμέραν παρ' ἡμέραν. Ἀφ' οὗ τελειώσῃς ταῖς κάμαραις, θ' ἀρχίζῃς τὸ μαγειρεῖον· πρόσεχε ὅμως, διότι καὶ ἐγὼ καὶ ὁ κύριος εἴμεθα πολὺ παράξενοι ὡς πρὸς τὸ φαγητόν. Κάθε Πέμπτην κάμνομε πιλάφι, κάθε Κυριακὴν μακαρόνια καὶ πουλιά. Καλεσμένους δὲν ἔχομεν παρὰ ἕνα εἰς τοὺς δύο μῆνες. Κάρβουνα καὶ κρασὶ πέρνομε τῆς χρονιᾶς. Τὸ ψωμὶ μᾶς το φέρνουν. Τὸ νερὸ

ἀνεβαίνει εἰς τὸ μαγειρεῖον· βλέπεις πόσαις εὐκολίαις. Θὰ σαπουνίζῃς καὶ θὰ σιδερώνῃς κάθε ἑβδομάδα. Κάθε βράδυ πρὶν πλαγιάζῃς θὰ πλύνῃς τὸ μαγειρεῖόν σου, καὶ θὰ τρίβῃς τὰ μαχαιροπήρουνα. Ἅμα τελειώνῃς ταῖς δουλειαῖς σου, θὰ καθαρίζῃς τὰ πόμπολα τῶν θυρῶν καὶ τὰ κτένια. Ἡ ὑπηρέτρια ποτὲ δὲν πρέπει νὰ κάθηται χάσκουσα, πάντα πρέπει κάτι νὰ κάμνῃ, διὰ τοῦτο ὅταν δὲν θὰ ἔχῃς ἐργασίαν, νὰ ἐμβαλώνῃς τὰ πανικά. Θὰ ἐξέρχεσαι ἅπαξ τοῦ μηνός· ἀλλὰ νὰ εἶσαι φρόνιμος, διότι τὸ παραμικρὸν ἂν μάθω, θά σε ἀποβάλω. Εἶπες, ὅτι σε λέγουν Μαροῦσα· ἐγὼ θά σε φωνάζω Μαρία, διότι τὸ Μαροῦσα δέν μου ἀρέσει. Ἀ! ἐλησμόνησα νά σου εἰπῶ, ὅτι θὰ κοιμᾶσαι καὶ σκοτεινά, διότι τὰ φοβοῦμαι τὰ καντήλια. Αὐτὰ εἶνε. Δὲν πιστεύω νά σου φαίνονται πολλὰ κόρη μου.

Δ΄

Ἡ ὑπηρέτρια·

Εὔμορφος νέα. Μακρυά καὶ ἴσια ὡς κυπάρισσος. Παρειαὶ ὡς ροδάκινα. Κόμη μέλαινα. Ὀφθαλμοὶ μεγάλοι. Βραχίονες μὲ πάντοτε μέχρι τῶν μασχαλῶν ἀνασηκωμένας χειρίδας καὶ ὄζοντες πογάδας. Χεῖρες χρώματος ἰώδους καὶ πόδες τεράστιοι. Ὅταν περιπατῇ, νομίζει τις, ὅτι διέρχεται ὁλόκληρον τάγμα. Ἀγαπᾷ τὰς ἐρυθρὰς ταινίας. Εὐαίσθητος εἰς τοὺς χαριεντισμοὺς τῶν στρατιωτῶν.

Ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά: κοιμᾶται μὲ τὰς κάλτσας, καὶ οὐδέποτε ὀνειρεύεται.

Ε΄

Εἰς τὴν τράπεζαν.

Ο ΣΥΖΥΓΟΣ. Δέν σου φαίνεται ἀρκετὰ νόστιμον τὸ φαγητόν;

Η ΣΥΖΥΓΟΣ. Δὲν εἶσαι δύσκολος. Ὅταν ἐμαγεύρευα ἐγώ, τίποτε δὲν σου ἤρεσκε. (*Σιωπή*).

Ο Σ. (*Χαριεντιζόμενος*).—Ἔχει ὀλίγον σκόροδον πλέον τοῦ δέοντος.

Η Σ. Ἔχεις δίκαιον! Μαρία;

Η ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ. Εἰς τὰς διαταγάς σας, κυρία!

Η Σ. Τὸ φαγητὸν εἶνε παραγεμισμένον μὲ σκόροδον, καὶ ὁ κύριος δὲν ἠμπορεῖ νά το φάγῃ.

Ο Σ. Εἶπα ὅτι....

Η Σ. Μόνον εἰς τὰ μαγέρικα βάζουν τόσα σκόροδα.

Η ΥΠ. Τοῦ λοιποῦ, κυρία, δὲν θὰ βάζω.

Η Σ. Δὲν σου εἶπα νὰ μὴν βάζῃς· πέρνεις ταῖς πόρταις μὲ τὰ γκάγκαβα· σοῦ εἶπα νὰ βάζῃς ὀλιγώτερον.

Η ΥΠ. Πολὺ καλά, κυρία.

Η Σ. Πάρε το ἀπ' ἐδῶ.

Ο Σ. (*προσπαθῶν νὰ διαμαρτυρηθῇ*). Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἀπόφαγα.

Η Σ. Πάρε το, καὶ φέρε τὸ ψητόν. (*Ἡ ὑπηρέτρια ἐξέρχεται*). Δὲν ἐντρέπεσαι, νὰ ζητῇς νὰ την ὑπερασπισθῇς, ὅτε ἐγὼ τὴν ἐπιπλήττω;

Ο Σ. Ἀφοῦ σοῦ εἶπε, ὅτι δὲν θὰ βάζῃ πλέον;

Η Σ. Ἂν ἐξακολουθῇς νὰ τὴν ὑπερασπίζεσαι, θὰ ἔχῃς νὰ κάμῃς μαζί μου. Συλλογίσου το.

Ο Σ. Ἂς φάγωμεν.

(Τρώγουν τὸ ψητὸν καὶ τοὺς καρποὺς ἄνευ παρατηρήσεων, εἶτα ἔρχεται ὁ καφές).

Η Σ. Ἤδη δύνασαι νὰ γευματίσῃς. Δόσε μου τὸ ψωμί, νὰ σου κόψω ἓν τεμάχιον.

Η ΥΠ. Ἰδού, κυρία.

Ο Σ. Δὲν ἐντρέπεσαι νὰ της δίδῃς τὸ ψωμὶ μὲ τὸ μέτρον;

Η Σ. Ἔτσι κάμνουν ὅλοι. Δὲν εἶνε ἰδική σου δουλειά.

Ο Σ. Ἔχεις δίκαιον.

ϛ΄

Δευτέρα ἡμέρα. Ἐπιστροφὴ ἐκ τοῦ γραφείου.

Ο ΣΥΖΥΓΟΣ. Καλημέρα, Λουκία. Τί ἡμέρα ἡ σημερινή! Φαντάσου· ὁ Γεώργιος ἦτο ἀσθενὴς καὶ τὸν ἀνεπλήρωσα· εἶμαι κατακουρασμένος.

Η ΣΥΖΥΓΟΣ. Δὲν ξεύρεις· ἡ ὑπηρέτρια . . .

Ο Σ. Ἄφησε νὰ καθίσω.

Η Σ. Ἔσπασε ἕνα φλυτζάνι.

Ο Σ. Διάβολε!

Η Σ. Μὴν τὴν μέλει, καὶ θὰ τῆς το κρατήσω ἀπὸ τὸν μισθόν της.

Ο Σ. Δὲν βαρύνεσαι δι' ἓν φλυτζάνι· μήπως τὸ ἔκαμε ἐπίτηδες;

Η Σ. Τόσῳ τὸ χειρότερον, διὰ νὰ τὴν καταστήσω προσεκτικήν.

Ο Σ. Σὲ παρακαλῶ, κάμε μου τὴν χάριν νὰ μου δώσῃς ταῖς παντούφλαις μου· εἶμαι κατακουρασμένος.

Η Σ. (*Φωνάζει*) Μαρία, δὸς εἰς τὸν κύριον ταῖς παντούφλαις του.

Ο Σ. Δὲν εἶνε ἀνάγκη. Σηκώνομαι καὶ ταῖς πέρνω.

Η Σ. Τότε τί μᾶς χρειάζεται ἡ ὑπηρέτρια;

Ο Σ. Πλησίασον, νὰ σου ἀναγγείλω μίαν εὐχάριστον εἴδησιν. Πρόκειται νὰ με προβιβάσουν· ὁ γενικὸς γραμματεὺς μ' ἐκάλεσε εἰς τὸ δωμάτιόν του. Λέγεται, ὅτι ὁ Ἀριστείδης ἀποσύρεται, καὶ ὅτι θὰ λάβω τὴν θέσιν του.

Ζ΄

Παρεμβολή.

Ο ΣΥΖΥΓΟΣ (*πρὸς τὴν γυναῖκά του*) Πόσον εἶσαι εὔμορφος ἀπόψε! Πῶς σου πηγαίνει αὐτὸς ὁ νυκτικὸς κεκρύφαλος! Σὲ βεβαιῶ...

Η ΣΥΖΥΓΟΣ. Παρετήρησες, πῶς ἡ ζάχαρη τελειώνει γλήγορα;

Ο Σ. Ὄχι. Ἔχεις ἀπόψε κάτι τι ἔκτακτον. Αὐτὴ ἡ τραχηλιὰ σὲ κάμνει...

Η Σ. Ἄλλοτε μὲ μισὴ ὀκὰ ἐπερνούσαμε τρεῖς ἡμέρας.

Ο Σ. Φίλησέ με.

Η Σ. Ἀφησέ με· μὴν εἶσαι ὀχληρός· Δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ὁμιλήσῃ μαζί σου μίαν στιγμήν.

Ο.Σ. Καιρὸς διὰ κάθε πράγμα, Λουκία. Ἤδη εἶνε ὥρα νὰ κοιμηθῶμεν· ἔλα, φῶς μου.

Η Σ. Τί ἄνθρωπος, Θεέ μου! τί χαρακτήρ! Νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἀκούσῃ; Νὰ τον κλέπτουν, καὶ νὰ μὴν ὁμιλῇ;

Ο Σ. (*σβύνων τὸ κηρίον*). Τί ὡραῖα ποῦ εἶνε!

Η Σ. Αὔριον θὰ μετρήσω τὰ κομμάτια.

Η΄

Σχηματισμὸς τοῦ δράματος.

Ο ΣΥΖΥΓΟΣ. (*στηρίζων ἐπὶ τοῦ παραθύρου μικρὸν καθρέπτην, ὅπως ξυρισθῇ*). Μαρία, ζεστὸ νερό!

Η ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ. Ἰδοὺ αὐτό, κύριε.

Ο Σ. Εὐχαριστῶ. (*Ἡ ὑπηρέτρια ἐξέρχεται*).

Η ΣΥΖΥΓΟΣ. Τὴν πολυκυτταζεις τὴν ὑπηρέτριάν σου.

Ο Σ. (*ἀφήνων τὸ ξυράφιον νὰ πέσῃ*). Ἐ!

Η Σ. Εἶνε εὔμορφος κόρη.

Ο Σ. (*ὑψῶν τοὺς ὤμους*). Ἄλλα πάλιν.

Η Σ. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄνδρες τόσον ὀλίγον ἀβροί...

Ο Σ. Θεέ μου!

Η Σ. Ἄνδρες, οἵτινες δὲν ἀηδιάζουσι τὰ σφουγγαρόπανα.

Ο Σ. (*ἐξακολουθῶν νὰ ξυρίζεται*). Ἐμπρὸς λέγε.

Η Σ. Ἀντώνιε, νὰ μὴν ἀστειεύεσαι μαζί μου. Θέλεις νά σου ἀποδείξω, ὅτι γνωρίζω τὰ πάντα;

Ο Σ. Μάλιστα. Πρόσεξον ὅμως μὴ με κόψῃς.

Η Σ. Λοιπὸν χθὲς ὁ περιβολάρης σὲ εἶδε συνομιλοῦντα μετ' αὐτῆς εἰς τὸν δρόμον.

Ο Σ. Ἐ!

Η Σ. Τὸ ἀρνεῖσαι.

Ο Σ. Ὄχι βέβαια. Ὁ περιβολάρης εἶνε μύωψ.

Η Σ. Ἔλα συνδιελέγεσο μὲ τὴν Μαρίαν;

Ο Σ. Δὲν συνδιελεγόμην, τῇ ὡμίλουν· ἰδοὺ ἡ διαφορά.

Η Σ. Εἰς τὸν δρόμον;

Ο Σ. Εἰς τὸν δρόμον. Τῇ εἶπον νά μου ἀγοράσῃ μίαν ἄλλην βοῦρτσαν διὰ τὴν γενειάδα μου, διότι αἱ τρίχες τῆς ἰδικῆς μου κατεστράφησαν. Ἰδέ.

Θ΄

Ἡ μεγίστη κρίσις.

(Ἐν τῷ κοιτῶνι τρεῖς ὧραι τῆς πρωΐας.

Ὁ ΣΥΖΥΓΟΣ ρογχαλίζει).

Η ΣΥΖΥΓΟΣ (*ἀναλυομένη αἴφνης εἰς δάκρυα*). Ὦ! Ὦ! Ὦ!

Ο ΣΥΖΥΓΟΣ (*ἐγειρόμενος αἰφνιδίως*). Τί ἔχεις Λουκία; Τί ἔχεις φίλη μου; Μήπως ὑποφέρεις;

Η Σ. Ἤμην βεβαία!

Ο Σ. Βεβαία! περὶ τίνος; Περίμενε, σηκώνομαι. Ποῦ εἶνε τὰ σπύρτα; Πιθανὸν νὰ εἶνε νευρικὴ ταραχή.

Η Σ. Μή μ' ἐγγίζῃς! μή μ' ἐγγίζῃς!

Ο Σ. Εἰπέ μου λοιπόν, τί αἰσθάνεσαι, τί ἔχεις; ἀποκρίθητί με! εἶμαι ἐγώ ὁ Ἀντώνιος, ὁ σύζυγός σου . . .

Η Σ. Ἀνέμενον ἀπὸ σὲ τοιαύτην ὕβριν.

Ο Σ. Ὕβριν; Κατέχεσαι ὑπὸ μανίας. Θέλεις νά σου κάμω ἕνα τσάϊ;

Η Σ. Τέρας!

Ο Σ. Ποῖος εἶνε τέρας;

Η Σ. Καὶ τολμᾷς νὰ ἐρωτᾷς;

Ο Σ. Βεβαίως.

Η Σ. Πρὸ ὀλίγου ὠνειρεύεσο, καὶ σε ἤκουσα προφέροντα τὸ ὄνομα τῆς ὑπηρετρίας σου «Μαρία».

Ο Σ. Ἐ!

(Θεωρεῖ προσεκτικῶς τὴν γυναῖκά του, εἶτα φορέσας τὸ παντελόνιόν του, ἐξέρχεται τοῦ κοιτῶνος, κηρίον ἀνὰ χεῖρας κρατῶν).

Ι΄

Καταστροφή.

(Ο ΣΥΖΥΓΟΣ ὡς βόμβα εἰσερχόμενος εἰς τὸν κοιτωνίσκον τῆς ὑπηρετρίας).

Ο ΣΥΖΥΓΟΣ. Κόρη μου, σήκω ἀμέσως! ἀκούεις;

Η ΥΠ. (*ἐγειρομένη*). Τί τρέχει; Κλέπται ἢ πυρκαϊά;

Ο Σ. Σήκω ἀμέσως καὶ φύγε!

Η Σ. Νὰ σηκωθῶ! εἰς τοιαύτην ὥραν! Βέβαια δὲν εἶσθε καλά.....

Ο Σ. Πάρε εἴκοσι, τριάντα, πενῆντα δραχμάς. Ἑτοιμάσου καὶ φύγε ἀμέσως. Εἶσαι καλὴ κόρη, ἀρίστη μάγειρος. Ἀλλὰ τί τὰ θέλεις; ἡ σύζυγός μου ἐφαντάσθη.... Δὲν εἶνε σφάλμα μου. Φύγε, σὲ παρακαλῶ! Δὲν θέλεις νὰ με καταστήσῃς δυστυχῆ! Τρέχω νὰ σου φέρω μίαν ἅμαξαν. Ἔλα, κόρη μου, ἔσο λογική.....

Η ΥΠ. Ἰδού, κύριε, σηκώνομαι.

Ο Σ. Ὤ, ὤ! Ἔλα εἰς τὴν θέσιν μου. Θέλω τὴν ἡσυχίαν μου. Βάλε τὸ φουστάνι σου, ἐγὼ στρέφω πρὸς τὸ ἄλλο μέρος. Κάθε ἡμέραν τὰ ἴδια. Πήγαινε, κόρη μου. Ἡ σύζυγός μου εἶνε γελοία, ἄδικος, τὸ γνωρίζω· ἀλλ' εἶνε σύζυγός μου.

Η ΥΠ. Ἀλλὰ τί ἔκαμα;

Ο Σ. Ἔλα βάλε τὰ ὑποδήματά σου, φύγε!

Η Σ. (*τρέχουσα*). Ὄχι, δὲν θὰ φύγῃ πρὶν ἐρευνήσω τὸ κιβώτιόν της.

(Μετάφρασις Α.Κ.) CHARLES MONSELET.

Τῆς εὐεργετικῆς συναυλίας, ἥτις ἐγένετο πρό τινων ἡμερῶν ἐν τῇ «Μεγάλῃ Λέσχῃ Ἀθηνῶν» ὑπὲρ εὐτυχοῦς μὲν υἱοῦ τῶν Μουσῶν ἀλλ' ἀποκλήρου τῆς Τύχης, συμμετέσχεν, ὡς προηγείλαμεν, καὶ ἡ Ποίησις διὰ τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Γ. Μαρτινέλη. Τὸ ἆσμα καὶ τὰ ὄργανα ἐσίγησαν πρὸς στιγμήν, ἵνα ἀκουσθῇ ἐν μέσῳ βαθυτάτης συγκινήσεως ἡ ἔνθους τοῦ ποιητοῦ φωνή, προκαλοῦσα τὰ δάκρυα διὰ τοῦ δημοτικωτάτου *Διακονιάρη* του, καὶ εἶτα κεραυνοβολοῦσα διὰ τοῦ *Χαρτοπαίκτου* του, ἑνὸς τῶν ἀρίστων προϊόντων τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς ποιήσεως, ἀλλὰ ἀγνώστου σχεδὸν καὶ μετριοφρόνως κρυπτομένου ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ ποιητοῦ.

Κοινὴν ἐκπληροῦντες εὐχὴν τὸν παραδίδομεν ὁλόκληρον εἰς τὸ δημόσιον, ὄντες βέβαιοι, ὅτι ἡ φρικώδης εἰκών, ἣν διὰ τόσων ζωηρῶν χρωμάτων ἔγραφεν ὁ ποιητής, πάντοτε μὲν δέον νὰ περιάγηται εἰς κοινὴν θέαν, ἐν ὅσῳ ἡ λατρεία τῆς τύχης τόσα θύματα παρ' ἡμῖν ἀριθμεῖ, ἰδίᾳ δὲ νῦν, ὅτε καὶ τὴν αὐτοχειρίαν παρέλαβεν αὕτη ὡς τακτικὸν ἐκτελεστὴν τῶν ἀπαισίων θελήσεών της!

Ο ΧΑΡΤΟΠΑΙΚΤΗΣ

Μὴ φονειὰς εἶνε τοῦτος, ποῦ τρέχει
'ς ἂν τρελλὸς μὲ τὴν ὄψι ἀναμμένη;
Τὴν ψυχή του ποιός τρόμος κατέχει;
Μὴ κατάδικος ἦτο, καὶ βγαίνει
ἀπό κάποια βαθειὰ φυλακή;

Ὁ μωρός, ποῦ ζητάει τὸ κακό του,
δὲν εἶν' ἄξιος νὰ λάβῃ σπλαχνία.
Γιὰ νὰ παίξῃ ὁ κακοῦργος τὸν βιό του
καὶ νὰ φθάσῃ 'ς τὴν ἄκρα πενία
δὲν τοῦ 'πόνεσε κἄν ἡ ψυχή;

Κάθε νύκτα 'ς τ' ὀλέθριο παιγνίδι
μ' ἄλλους φίλους κι' αὐτὸς ἀγρυπνοῦσε·
κι' ὡς τὸ φεῖδι ποῦ τρώγει τὸ φεῖδι,
ὁ καθένας ἐκεῖ καρτεροῦσε,
ποιὸς ν' ἁρπάξῃ τοῦ φίλου τὸν βιό.

Ὅλοι 'βγῆκαν ἐκεῖθε πρὶν φέξῃ,
νὰ κρυφθοῦν ἀπ' τοῦ κόσμου τὰ μάτια ...
Τάχα ἡ τύχη κι' αὐτοὺς δὲν θὰ παίξῃ;
Πόσοι, ποῦχαν αὐλαῖς καὶ παλάτια,
εἰς τὴν ψάθα μετροῦν τὸν καιρό!

Ἀλλὰ τοῦτος, ποῦ 'βγῆκε χαμένος,
τοῦ κακοῦ καταφύγιο γυρεύει.
Εἰς τὴν ἔσχατη ἀνάγκη φθασμένος,
τοῦ σπιτιοῦ του τὸν δρόμο ἀγναντεύει,
δίχως τόλμη νὰ φθάσῃ ὡς ἐκεῖ.

Τὸ θωρεῖ! καὶ 'ς τὴν μαύρη καρδιά του
μελετᾷ — πῶς τὰ δάκρυα νὰ πνίξῃ,
τί νὰ 'πῇ 'ς τ' ἀκριβά θύματά του;
καὶ τὰ χέρια πῶς ἄδεια νὰ δείξῃ,
ὅταν ὅλοι ζητήσουν ψωμί;

Τῆς καρδιᾶς του ἡ γυναῖκα, θλιμμένη,
πάντα ὀλόρθη 'ς τὴν θύρα προσέχει.
Ἡ φτωχή! τὸ μικρό ποῦ βυζαίνει
ὅλη νύκτα μὲ κλάψματα βρέχει,
καὶ τὰ κρύβει γιὰ τ' ἄλλα παιδιά.

Ὅλα ταῦτα μ' ὀργὴ τὰ θυμᾶται
ὁ σκληρός, καὶ τοῦ πιάνει μανία·
ἀπὸ σκέψιν εἰς σκέψι πλανᾶται,
καὶ δὲν ξέρει νὰ βρῇ σωτηρία . . .
Φεύγει, φεύγει, νὰ φθάσῃ μακρυά.

Κ' ἐνῷ τρέχει 'ς τὴν μαύρη του μοῖρα,
τ' ἀκριβά του σταχάζεται ἀκόμα·
καὶ 'ς τὸν νοῦ του θωρεῖ τὸν κληῆρα,
ποῦ τοὺς πέρνει τὸ ὕστερο στρῶμα! . .
Φεύγει, φεύγει, χαμένος τρελλός.

Εἰς ἀπόκεντρο μέρος φθασμένος,
τὰ πολλά του τὰ κρίματα κλαίει.
Ἄχ! ὁ ἔλεγχος, πρῶτα κρυμμένος,
ξάφνου τώρα τὰ σπλάχνα του καίει,
ὡς νὰ εἶχε τὸν ᾅδην ἐμπρός.

Καὶ θυμᾶται τὴν ἡσυχη κλίνη,
τὴν χαρὰ 'ς τὰ συμπόσια χυμένη,
τὴν γλυκειὰ τῆς ψυχῆς του γαλήνη,
τ' ἀγαθά του, ποῦ χαίρονται οἱ ξένοι . . .
Ὦ χαμένη γιὰ πάντα ἐποχή!

Λίγα χρήματα ψᾶχε! . . νὰ παίξῃ! . .
νὰ κερδίσῃ! . . Καὶ ποιός θὰ τὰ δώσῃ;
Ἤλθ' ἡ ὥρα ἡ πικρὴ νὰ διαλέξῃ,
ἢ 'ς ἂν κλέφτης τὰ χέρια ν' ἁπλώσῃ,
ἢ νὰ παύσῃ τὴν ἄθλια ζωή.

Ἀλλ' ἐνῷ λακταρίζει ἀπὸ τρόμο
νέα φαντάσματα βλέπει 'μπροστά του·
τὴν καλή του γυμνὴ μὲς τὸν δρόμο,
'ς τὴν ἀγχόνη τὰ μαῦρα παιδιά του,
κ' ἕνας θρῆνος τὸν ζώνει παντοῦ.

Καὶ καθὼς κατὰ γῆς τὸν ξαπλώνει
τὸ σκοτάδι, τὸ ρῖγος, ἡ ἀντάρα,
'ς ἂν βουνὸ τὸν λαιμό του πλακώνει
ἡ φρικτὴ τῶν παιδιῶν του κατάρα,
ποῦ 'ς τὸν θρόνο βογγάει τοῦ Θεοῦ·

Γ. ΜΑΡΤΙΝΕΛΗΣ.

ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΙΟΝ

(L' opérette)

Α΄

Ἰάκωβος Ὄφφεμπαχ—Λουδοβίκος Ἀλεβύ—Συνεργασία αὐτῶν—Τὸ πρῶτον μελοδραμάτιον.

Ἱδρυτὴς τοῦ μελοδραματίου ὑπῆρξεν ὁ Ἰάκωβος Ὄφφεμπαχ, γεννηθεὶς ἐν Πολωνίᾳ τῷ 1819, καὶ ἐλθὼν εἰς Παρισίους τῷ 1842, ἔνθα ἔκτοτε ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του. Κατ' ἀρχὰς ἐνεφανίσθη εἰς τὸ κοινὸν ὡς βαρβιτιστής, καὶ διεκρίθη πολύ. Ἦτο ἄνθρωπος τῆς *ρεκλάμας*, εἰς ἣν ἀνέπτυξε μεγίστην ἐπιτηδειότητα, καὶ ἀπέκτησε φήμην ἰδιοτρόπου, ὅπερ τὸν ἐβοήθησε πολὺ εἰς τὸ στάδιόν του. Ἀλλὰ δὲν ἠυχαριστεῖτο εἰς τοῦτο μόνον, καὶ ἠθέλησε νὰ δρέψηται καὶ δάφνας συνθέτου, δι' ὃ καὶ ἐμελοποίησέ τινα τῶν καλλιτέρων ποιημάτων τοῦ Λαφονταίν. Ἔξοχος μουσικὸς κριτικὸς τῆς ἐποχῆς του, ὁ Σκοῦτο, λέγει περὶ τῶν μουσουργημάτων τούτων τοῦ Ὄφφεμπαχ «Ἔκαμεν ἐπὶ τῶν μαργαριτῶν τοῦ Λαφονταίν, ὅ,τι αἱ χρυσαλίδες ἐπὶ τῶν ἀνθέων».

Ὀλίγον ἔπειτα ἐκλήθη διευθυντὴς τῆς Ὀρχήστρας τῆς *Γαλλικῆς-Κωμῳδίας*, ἣν ἐπλούτισε διὰ πολλῶν συνθέσεων. Κατόπιν ἀπεφάσισε νὰ συνθέσῃ μελόδραμα. Ἀπετάθη ὅθεν εἰς συγγραφεῖς μελοδραματικῶν βιβλιαρίων, παρ' ὧν ἔλαβε τοιαῦτα, ἅτινα ἐμελοποίησεν, ἀλλὰ τὰ ἔργα του ταῦτα δὲν ἐγένοντο δεκτὰ παρὰ τῶν διευθυντῶν τῶν θεάτρων. Ἀπελπισθεὶς ἵδρυσεν ἴδιον μικρὸν θέατρον, τὸ *Bouffes Parisiens*, βλέπων δέ, ὅτι τὰ μελοδραματικὰ ἔργα του οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἐκρίνοντο ἄξια, ἀπεφάσισε τὴν δημιουργίαν ἑτέρου εἴδους μουσικῆς συνθέσεως διὰ θέατρα. Πρὸς τοῦτο ὅμως εἶχεν ἀνάγκην βιβλιαρίου, ὅπερ ἀντὶ παντὸς ἔδει νὰ εὑρεθῇ.

Ὁ Λουδοβίκος Ἀλεβύ, λέγει ὁ Κλαρετί, δὲν εἶχεν ἔτι γράψῃ τὸν *Παπᾶ Κωνσταντῖνον*. Μόλις εἶχεν ἀποπερατώσῃ τὰς σπουδάς του, καὶ ἦτο ἁπλοῦς διοικητικὸς ὑπάλληλος. Οὐδεμίαν ὅμως ὄρεξιν ἠσθάνετο πρὸς τὸ στάδιον αὐτό. Ἠγάπα τὸ θέατρον ὑπερβολικῶς, καὶ τὸ ὄνειρόν του ἦτο νὰ καταστῇ μέγας συγγραφεύς. Καί το κατώρθωσε. Σήμερον εἶνε *ἀθάνατος*, τὰ δὲ ἔργα του κυκλοφοροῦσι κατὰ χιλιάδας ἀντιτύπων ἀνὰ τὴν ὑφήλιον, ἀναγινωσκόμενα ἀπλήστως. Νεώτατος ἔτι ἔγραψε κωμῳδίαν τινά, ἣν ἔδωκεν πρὸς παράστασιν εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ Ὠδείου Ἀλφόνσον Royer, ὅστις τῷ ἀπήντησε «Δὲν εἶνε γιὰ τὸ Ὠδεῖον, στεῖλέ την εἰς τὸ Γυμνάσιον». Τὴν ἔστειλεν ἀληθῶς εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ Γυμνασίου Μοντινύ, ἀλλὰ καὶ οὗτος τῷ ἀπήντησε «Δὲν εἶνε γιὰ τὸ Γυμνάσιον, στεῖλέ την εἰς τὸ Ὠδεῖον». Κατόπιν τῆς ἀπαντήσεως ταύτης ἔκλεισε τὴν κωμῳδίαν εἰς τὸ συρτάρι του, ὁπόθεν δὲν ἐξῆλθε πλέον.

Ὁ συγγραφεὺς τῆς *Κρικέτης* ἐδέχθη τότε φιλοσοφικῶς θέσιν τινὰ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐπὶ Ὑπουρ-

γικοῦ δὲ χάρτου ἔγραψε μικρὸν μυθιστόρημα, ὅπερ ἔστειλεν εἴς τινα ἐφημερίδα πρὸς δημοσίευσιν· ἀλλ' ὁ διευθυντὴς τῆς ἐφημερίδος τῷ ἀπήντησεν «εἶνε βραχύτατον διὰ μυθιστόρημα». Τὸ ἔστειλεν εἰς ἑτέραν ἐφημερίδα, δημοσιεύουσαν διηγήματα συνήθως, ἀφοῦ τὸ ἐσμίκρυνεν ὀλίγον. «Εἶνε μικρότατον διὰ διήγημα» ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις. Οὕτω δὲ καὶ τὸ μυθιστόρημα *ἐχώθη 'ς τὸ· συρτάρι*, διὰ νὰ μὴ ἴδῃ οὐδέποτε τὸ φῶς.

Ἔκτοτε ὁ Ἀλεβὺ ἀπηλπίσθη· αἱ ἀρχαὶ τοῦ δραματικοῦ καὶ φιλολογικοῦ σταδίου του ὑπῆρξαν πικρόταται· ὁ πατήρ του ἐνεθάρρυνε, προσπαθῶν νὰ τὸν πείσῃ, ὅτι εἶνε δυσκολωτάτη ἡ ἐπιτυχία εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Ἀλλ' ὁ Λουδοβίκος δὲν ἔγραφε πλέον· κατεγίνετο μόνον εἰς τὰ ὑπαλληλικά του καθήκοντα.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Ἰουνίου, ἐξακολουθεῖ ὁ Κλαρετί, τοῦ ἔτους 1855 ὁ Ἀλεβὺ ἐκάθητο εἰς τὸ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ γραφεῖόν του, ὅτε ἡ θύρα ἀνοίγεται, καὶ εἰσέρχεταί τις. Ἦτο ὁ Ὄφφεμπαχ. Ὁ Ἀλεβὺ μόνον ἐξ ὄψεως τὸν ἐγνώριζεν, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν ὑπουργικῶν ὑπαλλήλων, καθ' ὅσον ἐστέλλετο πρὸς αὐτοὺς πάντας πληθὺς εἰσιτηρίων δωρεὰν διὰ τὴν *Γαλλικὴν-Κωμῳδίαν*, ἧς τὴν ὀρχήστραν διηύθυνε τότε ὁ Ὄφφεμπαχ. Ὁ Ἀλεβὺ τῷ προσέφερε κάθισμα· ὁ Ὄφφεμπαχ ἐκαθέσθη καὶ εἶπε·

— Φαίνεται, κύριε, ὅτι ἔχετε μεγάλην κλίσιν εἰς τὸ θέατρον.

— Ποῖος σᾶς τὸ εἶπεν; Ὁ Ἀλφόνσος Royer.;

— Ὄχι.

— Ὁ Μοντινύ;

— Ὄχι.

— Ποῖος λοιπόν;

— Ὁ Ντουπονσέλ.

— Ὁ κ. Ντουπονσέλ;... Ἄ! ναί, ἐννοῶ! Ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἀποδεικνύει τίποτε.

— Διὰ τί;

— Διότι ἐγὼ τοῦ το εἶπον.

— Εἶμαι στενοχωρημένος ὑπερβολικά, ἐξηκολούθησεν ὁ Ὄφφεμπαχ. Θέλω ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν νὰ ἀνοίξω ἓν μικρὸν θέατρον εἰς τὰ Ἠλύσια Πεδία. Ὁ Λαμπὲρτ Τιμπούστ ἀνέλαβε νά μοι γράψῃ ἓν βιβλιάριον, ἀλλ' εἶνε πνιγμένος ἀπ' τὴ δουλειά. Θέλετε νά το γράψητε ὑμεῖς ἀντ' ἐκείνου;

Ὁ Ἀλεβὺ ἐθαμβώθη. Εἰς διευθυντὴς θεάτρου ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καί τω ἔκαμνε προτάσεις! Θὰ εἰργάζετο κατὰ παραγγελίαν!... Ἡ κεφαλή του ἐστρέφετο! Ἐδέχθη μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

— Πολὺ καλά! Ἀρχίσατε ἀμέσως, εἶπεν ὁ Ὄφφεμπαχ. Τὸ ἔργον θὰ εἶνε μία μικρὰ πρᾶξις μετ' ἀσμάτων... Ὅ,τι θέλετε... Ἄ! μόνον σᾶς παρακαλῶ νὰ παρενθέσητε τοὺς ἑκατὸν αὐτοὺς στίχους ἐν τῷ μέσῳ τῆς πράξεως εἰς τὴν καλλιτέραν θέσιν.

Καὶ ἔτεινεν εἰς τὸν νεανίαν μικρὸν τεμάχιον χάρτου.

— Εἶνε ἑκατόν; ἠρώτησεν ὁ Ἀλεβύ.

— Ναί. Εἶνε στίχοι τοῦ φίλου μας Μερύ... Αὐτὸς ἐπρόκειτο κατ' ἀρχὰς νὰ συνταξῃ τὴν πρᾶξιν αὐτήν, καὶ ἤρχισεν. Ἔγραψε τοὺς ἑκατὸν αὐτοὺς στίχους, οἵτινες ἔπρεπε νὰ ἀπαγγελθῶσι παρὰ τοῦ Fantaisie! Ἄ! ναί· ἓν τῶν προσώπων σας πρέπει νὰ ὀνομάζηται Fantaisie... Αὐτὸ σᾶς εἶνε ἀδιάφορον.

— Ἐντελῶς.

Νὰ ἀρχίσῃ τὸ στάδιόν του ἀπὸ τὸ θέατρον!... Ὁ Ἀλεβὺ δὲν ἐσκέπτετο ἢ τοῦτο μόνον! Θὰ ἔθετε λοιπὸν εἰς τὴν πρᾶξιν αὐτὴν πᾶν ὅ,τι ἐπεθύμει ὁ Ὄφφεμπαχ.

— Ὅταν ὁ Μερὺ ἔφθασεν εἰς τὸ πεζὸν μέρος, ἐξηκολούθησεν ὁ Ὄφφεμπαχ, ἀπεθαρρύνθη. Γράφει εὐκολώτερον ἐμμέτρως. Ἀπετάθην ὅθεν εἰς τὸν Λαμπὲρτ Τιμπούστ διὰ τὸ πεζὸν μέρος καὶ τὰ ἀσμάτια. Ἐ! λοιπόν, σήμερον ἀντικαθιστᾶτε τὸν Τιμπούστ.

— Πολὺ καλά.

— Ἄ! ἀλήθεια! προσέθηκεν ὁ Ὄφφεμπαχ, ὁ Τιμπούστ ἔκαμε τὰς λέξεις ἑνὸς *ροντό*[1] καὶ ἐγὼ ἔγραψα τὴν μουσικήν. Θέτετε τὸ *ροντὸ* αὐτὸ εἰς τὴν πρᾶξίν σας ἔ; Δὲν βλάπτει· τοῦτο θὰ εἶνε ἀφορμὴ νὰ ἐργασθῆτε ὀλιγώτερον.

— Ἀναμφιβόλως, ἀναμφιβόλως.

Ὁ Λουδοβίκος Ἀλεβὺ κατέστη ὀλίγον ἀνήσυχος καὶ διελογίζετο·

— Ἀλλ' ἐπὶ τέλους αὐτὸ τὸ πρῶτόν μου ἔργον δὲν θὰ ἔχῃ τίποτε ἰδικόν μου!

Ὁ Ὄφφεμπαχ ἐξηκολούθησε·

— Τὸ *ροντὸ* αὐτὸ τὸ ἔχει ψάλῃ ἤδη ὁ *Μπιλμποκέ*· γνωρίζετε, ὁ *Μπιλμποκὲ τῶν Θαυματοποιῶν*[2]! Ὁ *Μπιλμποκὲ* λοιπὸν θὰ εἶνε τὸ δεύτερον πρόσωπον τοῦ ἔργου σας.

— Καλά... Ἂς εἶνε διὰ τὸν *Μπιλμποκέ!* Ὁ Μπιλμποκὲ δὲν με δυσαρεστεῖ!...

— Ὅσον διὰ τὸ τρίτον πρόσωπον... Ἄ! ναί! δὲν γνωρίζετε ἴσως... ὅτι δὲν δύναμαι νὰ παίξω ἢ ἔργα μὲ τρία πρόσωπα μόνον!... Τρία πρόσωπα· οὔτε ἓν περισσότερον.

— Τότε δὲν ἔχω ἢ ἓν πρόσωπον νὰ εὕρω; ἠρώτησεν ὁ Ἀλεβύ.

Ὁ Ὄφφεμπαχ ἐμειδίασε, καὶ εἶπεν

— Νὰ εὕρητε;... Θεέ μου! ὄχι.. ὄχι ἀκριβῶς... διότι... θὰ σᾶς ἐξηγήσω. Ἀκούσατε· τὴν *Φαντασίαν* θὰ ὑποκριθῇ ἡ Δεσποινὶς Μασέ, τὸν *Μπίλμποκὲ* καλλιστός τις ἐπαρχιακὸς ἠθοποιός, μεθ' οὗ συνεβλήθην, καὶ ὅστις καλεῖται Πραντώ. Ὅσον διὰ τὸ τρίτον πρόσωπον... πρέπει νὰ ὠφεληθῶμεν ἀπὸ ἕνα περίφημον μῖμον, ὀνόματι Ντερουντέ, ὅστις ἀποτελεῖ μέρος τοῦ θιάσου μου· θὰ τοῦ δώσητε ἄφωνον μέρος. Εἶνε ἀμίμητος εἰς τὰ μέρη τῶν *Πολισινέλλ* ὁ Ντερουντέ!.. Σᾶς εἶνε ἀδιάφορον νὰ τοῦ κάμητε μέρος *Πολισινέλλ* ἔ;

Ὁ πτωχὸς Ἀλεβὺ ἀπεσβολώθη. Δὲν τῷ ἀπέμενεν ἢ ἓν πρόσωπον, καὶ αὐτὸ ἔδει νὰ εἶνε *βωβόν*! καὶ αὐτὸ ἔδει νὰ εἶνε εἰς *Πολισινέλλ!*... εἰς τι θέατρον ἐν τοῖς Ἠλυσίοις Πεδίοις! Ἐνόμιζεν, ὅτι τὸν περιέπαιζον!... Ἀπὸ τὴν κωμῳδίαν νὰ καταπέσῃ εἰς τὸν Ντερουντέ! Ὁ πατήρ του νὰ καθιστᾷ δημοτικὰ τὰ Ἑλληνικὰ ἄσματα, καὶ αὐτὸς νὰ κάμνῃ νὰ χορεύῃ ὁ *Πολισινέλ!*

Καὶ ὅμως ἐδέχθη. Καὶ τί δὲν παραδέχεταί τις, ὅταν ἀρχίζῃ τὸ στάδιόν του; Οὕτω δὲ τὸ πρῶτόν του ἔργον ἐδιδάχθη κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν παραστάσεων τοῦ Bouffes-Parisiens, ὅπερ ἴδρυσεν ὁ Ὄφφεμπαχ τῇ 5 Ἰουλίου 1865.

Ἐπεγράφετο: *Εἰσέλθετε κύριοι καὶ κυρίαι.*

Μὴ ζητήσητε τὸ βιβλίον, ἐπιλέγει ὁ Κλαρετί, τὸ ἔργον δὲν ἐτυπώθη. Ἡ ὑποδοχή του ὅμως παρὰ τοῦ κοινοῦ ὑπῆρξε καλλίστη, ἀπὸ τῆς ἡμέρας δὲ ἐκείνης χρονολογεῖται ἡ ἐμφάνισις τοῦ μελοδραματίου, ὅπερ τοσαύτην ἐπιρροὴν ἔσχεν ἐφ' ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Δάπ.

(1) Εἶδος ᾄσματος μουσικοῦ, συνοδευομένου ἐνίοτε ὑπὸ χοροῦ.

(2) Διασκεδαστικώτατον ἔργον τοῦ Dumerson καὶ Βαρέν, οὗτινος ἥρως εἶνε ὁ Μπιλμποκέ, παραμείνας ὁ τύπος τοῦ βιομηχάνου, ὅστις γνωρίζει νὰ ἀναμιγνύηται εἰς ὅλα, διὰ τρόπων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον θεμιτῶν κλπ.

ΤΟ ΖΟΥΜΙ ΤΟΥ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

(Μῦθος Κριλώφ).

—Ἀγαπητέ μου γείτονα, ὁ γείτονας φωνάζει,
φάγε, παρακαλῶ, λιγάκι.
—Γείτονα, παραχόρτασα.—Διόλου δὲν πειράζει·
ἀκόμα πάρ' ἕνα πιατάκι·
ἰδέ· τί ὄμμορφο ζουμί, τί μοσχομυρωδάτο!
—Τρία πιάκια ἔφαγα.—Καλέ, τί λογαριάζεις;
φθάνει νὰ ἔχῃς θέλησι πάντα νὰ κατεβάζῃς·
καὶ 'ς τὴν ὑγειά σου ἄδειαζε τὰ πιάτα ἕως κάτω!
Ὦ! τί καλό, παχὺ ζουμί, τί μυρωδιὰ ποῦ χύνει!
Γιὰ δὲς κ' αὐτὸ τὸ χρῶμά του τί ὄρεξι ποῦ δίνει!
Ἀγαπητέ μου σύντροφε, κάμε μ' αὐτὴ τὴ χάρι,
πάρε κομμάτι ἄντερο, συκῶτι, λίγο ψάρι·
Γυναῖκα, παρακάλεσε τὸν φίλο μας νὰ πάρῃ.

—

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο φίλευε ὁ Δαμιανὸς τὸν Γιάννη,
καὶ δὲν τοῦ ἔδινε καιρὸ διόλου ν' ἀνασάνῃ.
Ἱδρῶς τὸν ἐπερίχυσε, ἀλλὰ καὶ τί νὰ κάνῃ;
ἐν' ἄλλο πιάτο ἀρχινᾷ, τὰ δυνατά του βάνει,
καὶ τὸ παστρεύει.—Τέτοιους, ναί, νὰ ἀγαπῶ ἠξέρω,
ἐφώναζεν ὁ Δαμιανός, καθὼς δὲν ὑποφέρω
τοὺς δύσκολους· παρακαλῶ, πάρε ὀλίγο, Γιάννη!

—

Ἐδῶ ὁ Γιάννης ὁ πτωχὸς μ' ὅλον τὸν ἔρωτά του
εἰς τὸ ζουμὶ τοῦ φίλου του, γίνεται ἄνω κάτου.
Μ' ὁρμὴ τὸ χέρι του ἁπλώνει,
τὴ σκούφια του ἁρπάζει καὶ τὴ ζώνη,
κ' ἀκόμα τρέχει. Τὸ ζουμὶ τοῦ βγῆκ' ἀπὸ τὴ μύτη,
ἀλλὰ δὲν ξαναπάτησε 'ς τοῦ Δαμιανοῦ τὸ σπίτι.

—

Λόγιε, ἂν ὀρθοφρονῇς, εὐτυχισμένος εἶσαι·
ἀλλ' ἂν 'ς τὴν ὥραν ἱκανὸς νὰ σιωπᾷς δὲν εἶσαι,
καὶ τῶν γειτόνων σου τ' αὐτιὰ διόλου δὲν λυπᾶσαι,
ὅλα, καὶ στίχους καὶ πεζά, θά σου τὰ εὕρουν δίχως νοῦ·
Χειρότερα 'ς τὴν ἀνοστιά κ' ἀπ' τὸ ζουμὶ τοῦ Δαμιανοῦ.

Π. Α. ΑΞΙΩΤΗΣ

MADAME CALMON

Η ΑΓΝΩΣΤΟΣ

[Συνέχεια]

Δ'

—Ἀλλὰ μ' ἐλησμόνησας ἐντελῶς, ἀγαπητή, εἶπεν ἡ Ἀλίκη, ἱσταμένη ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ὑαλοφράκτου θύρας, ἥτις ἀπὸ τοῦ κήπου ἔφερεν εἰς τὴν αἴθουσαν.

Ἐκράτει ὑπὸ τὸν βραχίονα τὸ λεύκωμα καὶ τὰς μολυβδίδας της, ἐνῷ τὸ ἀνοικτὸν ἔτι ἀλεξήλιόν της ἐσκίαζε τὸ ἐξυπνον πρόσωπόν της. Ἔξωθεν ἐφαίνετο ἡ χλόη, ἣν ἐχρύσου ὁ δύων ἥλιος, πορρωτέρω δὲ αἱ κορυφαὶ τῶν δένδρων, ὧν τὸ χρῶμα μετέβαλεν εἰς κίτρινον ἡ ἐποχὴ τοῦ φθινοπώρου. Ἦτο ἡ γλυκεῖα καὶ ἤρεμος στιγμή, καθ' ἣν ἡ ἡμέρα, πρὶν ἢ ἐκλίπῃ ἐντελῶς, προσπαθεῖ ν' ἀναζωογονηθῇ ἐπὶ μικρὸν ἔτι.

Ἡ Ἰωάννα ἐστράφη, καὶ πλησιάζουσα πρὸς αὐτὴν

— Ὄχι, δέν σε λησμονῶ ποσῶς, ἀγαπητὴ Ἀλίκη· ἀπόδειξις δέ, ὅτι τὴν στιγμὴν ταύτην ἀπεφάσισα νὰ γείνω πράγματι ἀδελφή σου.

— Πῶς! ὁ Ραούλ...

—Ὁ Ραοὺλ μὲ ζητεῖ εἰς γάμον, καὶ ἐγὼ ἐδέχθην τὴν πρότασίν του.

— Πῶς τὸν ἔπεισες νὰ λάβῃ αὐτὴν τὴν σπουδαίαν ἀπόφασιν; ἀπήντησε μετὰ πολλῆς ἀδεξιότητος ἡ νεᾶνις. Τοῦτο εἶνε θαῦμα, διότι εἶχε τὴν ἀξίωσιν, ὅτι οὐδεμίαν αἰσθάνεται κλίσιν πρὸς τὸν γάμον, καὶ διότι ἔλεγεν, ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐνυμφεύετο, ἂν εἶχεν ἀδελφόν, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ μὴ ἐκλίπῃ τὸ ὄνομα ἡμῶν. Τὸν μετεμόρφωσες λοιπὸν ἐντελῶς, καὶ ἐγὼ ὑπερχαίρω. Ὁποία εὐτυχία, Ἰωάννα, νὰ γείνω ἀδελφή σου!

Ἐνῷ οὕτως ἀπερισκέπτως ὡμίλει, ἡ Ἰωάννα ἠσθάνετο ἑαυτὴν ἀποτόμως ψυχραινομένην· θλιβερά τις ἔκφρασις ἐνετυποῦτο ἐπὶ τοῦ μετώπου της. Ἡ δοκιμασία ἤρχιζε.

— Ἀλλὰ δέν με ἐναγκαλίζεσαι, Ἰωάννα; Νομίζει τις, ὅτι εἶσαι μόλις εὐχαριστημένη.

— Αἰσθάνομαί τι ἰσχυρότερον τῆς εὐχαριστήσεως, Ἀλίκη· εἶμαι συγκεκινημένη, τεταραγμένη καὶ εὐτυχής.

— Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ! Ἀλλὰ ποῦ εἶνε ὁ Ραούλ; Πρέπει νὰ τὸν συγχαρῶ.

— Ὦ! ἄφες τον ἥσυχον... Γνωρίζεις τὸν συνεσταλμένον χαρακτῆρά του. Γνωρίζεις, ὅτι δὲν ἀρέσκεται εἰς ζωηρὰς ἐκδηλώσεις... Περίμενε νὰ σοῦ το ἀναφέρῃ ὁ ἴδιος.

Ἡ Ἀλίκη τὴν παρετήρει ἐκπεπληγμένη.

— Εἴμεθα καὶ οἱ δύο σοβαροί, ἐξηκολούθησεν ἀπαντῶσα εἰς τὴν σιωπηρὰν ἐρώτησιν τοῦ βλέμματός της, ἐκεῖνος δὲν εἶνε πλέον νεανίας, ἐγὼ δὲ εἶμαι χήρα· μὴ θαυμάσῃς λοιπόν, ἂν με βλέπῃς ἐνίοτε σοβαρωτέραν τοῦ δέοντος. Ἄλλως τε ἡ σοβαρότης δὲν ἀποκλείει τὴν εὐτυχίαν.

Ὁ Ραοὺλ ἐφάνη μόνον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος. Εἰς ἢ δύο γείτονες, ἀφιχθέντες περὶ τὴν 6 ὥραν, προσεκλήθησαν νὰ συνδειπνήσωσι, καὶ ἀπῆλθον κατὰ προκεχωρημένην ὥραν τῆς νυκτός. Οὐδεὶς λοιπὸν ἐγένετο λόγος. Ἡ Ἀλίκη, πλήρης καλῆς θελήσεως, προσεπάθει ν' ἀπασχολῇ τοὺς ἀπροσδοκήτους συνδαιτημόνας, ἵνα δυνηθῶσιν ὁ ἀδελφός καὶ ἡ φίλη της νὰ συνομιλήσωσιν ἐλευθέρως· ἀλλ' οὗτοι ἐξ ἄλλου ἐφαίνοντο προσπαθοῦντες ν' ἀποφεύγωσι τοῦτο. Οὐδὲν βλέμμα, οὐδεμία λέξις ἀντηλλάγη μεταξύ των. Τῇ δ' ἑνδεκάτῃ ὥρᾳ, ὁπότε ἕκαστος ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἔθλιψαν τὰς χεῖρας ἀλλήλων, ἀλλὰ μετὰ τῆς αὐτῆς ὡς συνήθως τυπικότητος.

— Ἱππεύομεν αὔριον τὴν πρωΐαν; ἠρώτησεν ὁ Ραοὺλ μετ' ἀδιαφόρου φιλοφροσύνης, ὅτε εὑρίσκετο ἤδη ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας.

Ἡ Ἰωάννα ἐδίστασεν ἐπὶ μικρόν. Ἠθελε νὰ εἴπῃ *ναί*· ἡ εὐχαρίστησις ἦτο ἀπερίγραπτος, ὁ πειρασμὸς μέγας. Ἀλλ' εἶχεν ἀποφασίσῃ νὰ φέρηται μετ' ἀπολύτου διακρίσεως. Ἡ συνοδοιπορία ἐκείνη, ἡ ἐπὶ ὥρας ἐπιβεβλημένη συνδιάλεξις θὰ ἦτο ἀπὸ μέρους αὐτῆς εἶδός τι καταδίκης, δι' ἧς θὰ ἠνάγκαζε τὸν μνηστῆρά της εἰς φιλοφροσύνας, αἵτινες βεβαίως θὰ τὸν ἐκούραζον.

— Εὐχαριστῶ, ἀπήντησεν· ὄχι αὔριον. Ἔχω πτωχοὺς νὰ ἐπισκεφθῶ εἰς τὸ χωρίον.

Ἡ ἐπαισθητὴ εὐχαρίστησις, ἥτις ἔλαμψεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ραούλ, ὑπῆρξε δι' αὐτὴν ἡ ἔμμεσος ἀνταμοιβή, ἥτις τῇ ἐδίδαξε, πόσον γλυκὺ εἶνε τὸ θυσιάζειν ἑαυτὸν ὑπὲρ προσφιλοῦς ὑπάρξεως, ἔστω καὶ πρὸς βλάβην δικαίας ἱκανοποιήσεως, ἀποδιδομένης τῷ ἔρωτι.

Ὁ Ραοὺλ εἰσῆλθεν ἐν τῷ δωματίῳ του ὑπερευχαριστημένος, ὅτι θὰ ἠδύνατο ἐν ἀνέσει, μόνος, εἰς τὸ βάθος τῶν δασῶν, ν' ἀκολουθήσῃ τὴν σειρὰν τῶν σκέψεών του, ὡς εἰ οὐδεμία εἶχεν ἐπέλθῃ μεταβολή, καὶ ἡ τύχη αὐτοῦ τῷ ἐφάνη ὀλιγώτερον πικρά, ἀφ' ὅ,τι εἶχε φαντασθῇ. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀνεχώρησεν ἐπὶ τῇ προφάσει τῶν προετοιμασιῶν τοῦ γάμου, ὅστις ἔμελλε νὰ τελεσθῇ μετὰ δύο μῆνας. Ἐπρόκειτο δὲ νὰ ἐπανέλθῃ ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς τελετῆς.

— Θὰ μοι γράψητε; ἠρώτησεν ἀποχαιρετίζων τὴν μνηστήν του.

— Ὄχι συνεχῶς, ἀπήντησεν αὕτη. Δὲν ἀγαπῶ τὴν ἀλληλογραφίαν, καὶ ἀκριβῶς κατ' αὐτὰς ὑποφέρω ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ Ἀλίκη, τὴν ὁποίαν κρατῶ πλησίον μου, θὰ σᾶς δίδῃ εἰδήσεις μου

—Προτιμῶ τοῦτο, διελογίσθη οὗτος. Τί θὰ ἐλέγομεν; Ἐπέθηκε τὰ χείλη ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς Ἰωάννας, ἠσπάσθη τὴν ἀδελφήν του, καὶ ὥρμησε πρὸς τὴν ἀναμένουσαν αὐτὸν ἅμαξαν.

Ε'

Ἡ Ἰωάννα εἶχε κατορθώσῃ, ὅπως ὁ γάμος τελεσθῇ τὴν ἑσπέραν ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῆς ἐπαύλεως.

— Θὰ ἀναχωρήσω τῇ ἐπαύριον, εἶπεν ἡ Ἀλίκη, ἀφ' οὗ δὲν θέλετε σεῖς νὰ ἀπέλθητε. Δὲν ἐννοῶ νὰ διαταράξω τὸν μῆνα τοῦ μέλιτος.

— Ὄχι, θὰ μείνῃς, καὶ οὐδὲν θὰ διαταράξῃς, ἀπήντησεν ἡ Ἰωάννα μετά τινος αὐθεντίας. Τοὐναντίον, ὡς χάριν σοὶ το ζητῶ, καὶ δὲν πρέπει νά μοι τὴν ἀρνηθῇς.

Καὶ οὕτως ἡ Ἀλίκη, μόλον ὅτι ἐκπεπληγμένη, ὑποσχέθη νὰ μείνῃ.

Περατωθείσης τῆς τελετῆς, ὁ Ραοὺλ κάτωχρος ἠγέρθη ἠρέμα, καὶ ἀνέμενε τὴν γονυκλινῆ ἔτι σύζυγόν του. Αὕτη δὲ ἤγγισε μόλις τὸν βραχίονά του, χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ τὸν ἴδῃ. Πόσον θὰ ὑποφέρῃ! ἐσκέπτετο.

— Ἄ! εἶπεν ἡ Ἀλίκη, ἀσπαζομένη αὐτήν, ὁπότε εὑρέθησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ, μοὶ φαίνεται, ὅτι σε ἀγαπῶ πλειότερον τώρα, ὅτε εἶσαι σύζυγός του.

Σύζυγός του! Τοῦτο λοιπὸν ἦτο ἀληθές! Πόσον ἡδέως ἠχεῖ ἡ λέξις αὕτη! Ἀλλὰ θὰ τὴν ἀκούσῃ ποτὲ ἀπὸ τοῦ στόματός του προφερομένην; Πῶς θὰ τὴν ὀνομάζῃ ἄρά γε ὁμιλῶν αὐτῇ;

Οἱ ὀλίγοι προσκεκλημένοι φίλοι διεσπάρησαν ἐνωρίς. Ἡ κυρία δὲ Μονμοραὶν εἰσῆλθεν ἐν τῷ δωματίῳ της. Ἐπὶ τῇ προφάσει, ὅτι ἠγάπα τὰς συνηθείας της, εἶχε διατηρήσῃ τὸ δωμάτιόν της. Τὸ τοῦ Ραοὺλ εὑρίσκετο ἄνωθεν τοῦ ἰδικοῦ της· ἐσωτερική τις κλίμαξ συνήνου τὰ δύο ταῦτα δωμάτια· χωρὶς νὰ εἶνε ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου, δὲν ἦσαν ἐν τούτοις καὶ μακράν. Μετὰ τῆς συνήθους λεπτότητός της ἡ Ἰωάννα ἐσκέφθη, ὅτι ὁ Ραοὺλ κατοικῶν ἐν ἄλλῳ ὀρόφῳ, θὰ ἠσθάνετο ἑαυτὸν μᾶλλον ἐλεύθερον, καὶ ὅτι σύναμα θὰ ἤκουε τὸν κρότον τῶν βημάτων του, καὶ δὲν θὰ ἦτο ἐντελῶς κεχωρισμένη αὐτοῦ. Τέλος, ἡ διευθέτησις αὕτη εἶχε καὶ τοῦτο τὸ καλόν, ὅτι διὰ τοὺς οἰκείους ἀφῆνεν ἀμφίβολον τὴν φύσιν τῶν σχέσεών των.

Μικρὰ αἴθουσα, ἐν ᾗ συνήθιζε νὰ μένῃ τὴν πρωΐαν, ὅτε ἦτο μόνη, παρέκειτο τοῦ μεγάλου κοιτῶνός της. Ὁ Ραοὺλ τὴν συνώδευσε μέχρι τοῦ οὐδοῦ τοῦ δωματίου τούτου. Ἐκεῖ ἔλαβε τὴν χεῖρά της, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὰ χείλη του, λέγων·

— Καλὴ νύκτα, ἀγαπητὴ φίλη. Ἀφετέ με νὰ σᾶς τὸ ἐπαναλάβω ἅπαξ ἔτι· εὐχαριστῶ διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνην σας· δὲν θὰ εἶμαι ἀνάξιος αὐτῆς.

— Ὦ! δὲν φοβοῦμαι ποσῶς, ἐψιθύρισεν αὕτη.

— Εἶνε εἰλικρινὴς ὁ ὅρκος, ὃν ὤμοσα πρὸ ὀλίγου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· οὐδέποτε θὰ τὸν προδώσω. Οἱαδήποτε καὶ ἂν ὦσι τὰ φαινόμενα, οἱωνδήποτε ὑποψιῶν, καὶ ἂν γείνῃ πρόξενος ἡ διαγωγή μου, ἐστὲ βεβαία, ὅτι οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὰ πρὸς ὑμᾶς καθήκοντά μου. Μὴ βασανισθῆτε λοιπὸν ὑπὸ ματαίων θλίψεων.

Ὡμίλει μεθ' ὕφους ψυχροτάτου, τὸ παράστημα ἔχων εὐθύ, ἐπίσημον σχεδόν· οἱ δὲ λόγοι του ἀντήχουν ἠρέμα, μεμετρημένοι, ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός, καὶ μετεδίδον τὴν φρικίασιν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Ἰωάννας.

— Τὸ μόνον, ὅπερ ἐπιθυμῶ, εἶνε νὰ μὴ εἶσθε πολὺ δυστυχής, Ραούλ, ἀπήντησεν αὕτη.

— Θὰ εἶμαι πολὺ ἀχάριστος τότε, εἶπεν ἐκεῖνος ὑποκλινόμενος.

Τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημά του, ἡ λεπτή του κεφαλὴ μὲ τὰς ὡραίας κανονικὰς γραμμάς της, ἐφ' ἧς ἐκύμαίνετο πλουσία ξανθὴ κόμη, διεγράφετο ἐν μέσῳ τοῦ φωτὸς, ὅπερ διέχυνον αἱ ἐπὶ τῆς ἑστίας τοποθετημέναι δύο λυχνίαι.

Ἡ Ἰωάννα τὸν ἐθαύμαζεν οὕτω ὄρθιον πρὸ αὐτῆς, ἐνῷ καθημένη αὕτη παρὰ τὴν ἑστίαν ἐπὶ μικροῦ ἀνακλίντρου ἐκ κλαδωτοῦ συρικοῦ, ἐπηνώρθου διὰ τῆς χειρὸς τὸν ἐκ τριχάπτων πέπλον, ὅστις περιέβαλλεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς ἡμιγύμνους ὤμους της. Ἡ ἐσθὴς αὐτῆς ἐκ λεπτοῦ κυανοχρόου ὑφάσματος, ἦτο ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν μαργαροειδῆ ὄψιν της καὶ τὸ ξανθὸν κάλλος της. Ἐπὶ μικρᾶς τραπέζης πλησίον της, ἀνθοδέσμη ἐκ ρόδων ἀνέδιδε ὀξέα ἀρώματα.

Οὐδεὶς θόρυβος ἔξωθεν, οὐδεὶς ἐν τῷ ἠρέμῳ οἴκῳ. Ὁπόσον θελκτικὴ ἡδύνατο νὰ εἶνε ἡ ὥρα ἐκείνη! Ἀλλ' ἐτόλμα νὰ ἐλπίσῃ τοῦτο, ἔστω καὶ διὰ μίαν μόνον στιγμήν; Δὲν τῇ εἶχε προαναγγείλῃ τὴν ψυχρότητα, ἣν θὰ ἐτήρει πρὸς αὐτήν; Δὲν ἦτο ἀποφασισμένον, ὅτι ἡ πίστις, ἣν τῇ ὤμοσε, θὰ ἦτο ἁπλῶς ἀρνητική, καὶ θὰ ἀπετελεῖτο μόνον ἐξ ἐλλείψεως ἀπιστίας;

— Ναί, πολὺ ἀχάριστος, ἐπανέλαβεν οὗτος.

— Ἄ! ἐψιθύρισεν αὕτη, μόλις ἔμεινε μόνη, πῶς θὰ κατορθώσω νὰ τον ἀγαπῶ τόσον πολύ, ὥστε νὰ δύναμαι νὰ ὑποφέρω τὴν στέρησιν τοῦ ἔρωτός του;

Ἐν τούτοις εἰς τὸν δάκτυλόν της ἔλαμπεν ὁ νυμφικὸς δακτύλιος. Ὠχρὰ τὸν ἔφερεν εἰς τὰ χείλη της, καὶ, ἐναντίον ὅλων τούτων τῶν περιστάσεων, μειδίαμα ἐφάνη ἐπὶ τοῦ προσώπου της.

Γ'

Μετὰ μικρὸν ἤκουσε τὸν Ραοὺλ περιπατοῦντα κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ἐν τῷ δωματίῳ του. Εἶτα τὰ βήματα ἔπαυσαν· εἶχε κατακλιθῆ βεβαίως καὶ ἐκοιμᾶτο. Καὶ διὰ τί ὄχι; Ὁποία μεταβολὴ εἶχεν ἐπέλθῃ ἐν τῷ βίῳ του; Ἡ σήμερον δὲν ἦτο δι' αὐτὸν ὅ,τι καὶ ἡ χθές;

Τὸ πρόγευμα τοὺς συνήνωσεν τὴν ἐπαύριον ἐν τῷ ἑστιατορίῳ. Ἐνῷ δὲ ἦσαν εἰς τὰ ἐπιδόρπια, ὁ ὑπηρέτης ἔφερε τὰς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν κομισθείσας ἐπιστολὰς, καὶ ἕκαστος ἔλαβεν ἐκ τοῦ ἀργυροῦ δίσκου τὴν ἰδικήν του. Ὁ φάκελλος ὅμως τοῦ Ραοὺλ ἦτο ὀγκώδης· ἀλλὰ μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐπιστολῶν, ἃς εἶχε θέσῃ πλησίον του, τὸ βλέμμα του διέκρινε μίαν, ἣν ἥρπασε μετὰ ζωηρότητος. Ἐν τούτοις δὲν τὴν ἀπεσφράγισεν ἀμέσως· ἀφοῦ τὴν ἐκράτησεν ἐπὶ μικρὸν ἐν τῇ τρεμούσῃ χειρί του, τὴν ἔρριψεν εἰς τὸ θυλάκιόν του· εἶτα ἠρέμα μίαν πρὸς μίαν ἤνοιξε μετὰ πολλῆς ἀδιαφορίας τὰς ἄλλας. Ἡ Ἰωάννα προσεποιεῖτο, ὅτι ἀνεγίνωσκε τὰς ἐφημερίδας, ἵνα τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ποθητὴν ἐπιστολήν· ἐπειδὴ δὲ δὲν ἔπραττε τοῦτο, ἐπετάχυνε τὸ πρόγευμα, ὅπως τὸν ἀφήσῃ ὅσον τάχιστα ἐλεύθερον. Ἐνόμιζέ τις, ὅτι καὶ αὐτὴ ἐπίσης ἔπασχεν ἐκ τῆς ἀνυπομονησίας, ἣν ὑπέθετεν, ὅτι ἐκεῖνος ἠσθάνετο. Μόλις δὲ μετέβησαν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὁ Ραοὺλ ἐξῆλθεν, προφασισθείς, ὅτι ἐζήτει τὴν σιγαροθήκην του.

— Ὑπάγω, εἶπεν ἡ Ἀλίκη, ἥτις ἐπωφελεῖτο προθύμως πάσης εὐκαιρίας, ὅπως ἀφήνῃ αὐτοὺς μόνους.

— Ὄχι, μεῖνε, ἀπήντησε οὗτος ἀλλὰ τόσον ἀποτόμως, ὥστε ἔστη κατάπληκτος ἡ νεᾶνις.

Ἐπανῆλθε μετὰ ἡμίσειαν ὥραν συγκεκινημένος, ἀφῃρημένος καὶ μάτην προσπαθῶν νὰ συμμετάσχῃ τῆς γενικῆς συνδιαλέξεως.

Ἡ Κυρία δὲ Μονμοράν ἔβλεπεν ἔκτοτε συνεχῶς ἐπιστολὴν τοῦ αὐτοῦ σχήματος, τῆς αὐτῆς γραφῆς, μὲ τὸ αὐτὸ ἄρωμα τέλος, φθάνουσαν καὶ φέρουσαν τὴν αὐτὴν ταραχήν, ἀλλ' οὐδέποτε ἐζήτησε ν' ἀνακαλύψῃ, πόθεν ἤρχετο ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, οὐδέποτε ἐπέφερε τὸν ἐλάχιστον ὑπαινιγμόν. Ἅπασα ἡ ἄλλη ἀλληλογραφία ἦτο κοινὴ σχεδὸν εἰς ἀμφοτέρους. Μετεδίδετο, ἀντηλλάσετο, ἀνεγινώσκετο μεγαλοφώνως.

— Ἆρά γε ἀπαντᾷ; διελογίζετο αὕτη, ὁπότε τὸν ἔβλεπε τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐλάμβανε τὴν ἐπιστολήν, κλειόμενον ἀπὸ μεσημβρίας μέχρις ἑσπέρας ἐν τῷ γραφείῳ του. Ἐὰν ἐξήρχετο, ἐφανταζετο, ὅτι, ἵνα ἀποφύγῃ πᾶν σχόλιον, ἔρριπτεν ὁ ἴδιος τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον. Καὶ ποῖον τὸ περιεχόμενον ἆρά γε; Ἐρωτικοὶ ὅρκοι, παράφονα, ὀδύναι; τίς γινώσκει; σχέδια μήπως; Ἀνέφερε περὶ αὐτῆς; Πόσον ἐπόθει νὰ μάθῃ τοῦτο, καὶ πόσον ἔπασχε! Τῇ ἐφαίνετο, παράδοξος ἀληθῶς ἰδέα, ὅτι ἂν συνδιελέγετο μετὰ τοῦ συζύγου της περὶ τρομεροῦ τούτου ζητήματος, θά τον ἀνεκούφιζε κατά τι. Ἠσθάνετο, ὅτι θὰ ἦτο ἀπέραντος ἡ συμπάθεια καὶ ἡ ὑπομονή της.

Ἀλλὰ τὸ μυστήριον, τὸ τεῖχος τοῦτο, ὅπερ ἠγείρετο μεταξὺ αὐτῶν, ἡ ὑπὸ ἀπολύτου περισκέψεως ἐπιβληθεῖσα σιγή, ἡ ἀμετάβλητος αὕτη ὑπόκρισις ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, ὅπερ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀπησχόλει ἀμφοτέρους, ἰδοὺ ὅ,τι ἡ Ἰωάννα εὕρισκε σκληρότερον παντὸς ἄλλου. Ἐνίοτε, σπανίως ὅμως, κατὰ τὴν ὡρισμένην ἡμέραν—διότι ἐγίνωσκεν, ὁποῖαι ἦσαν αἱ ἡμέραι—ἡ ἐπιστολὴ δὲν ἤρχετο· ὁποία θλῖψις τότε ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ραούλ! Καὶ μετὰ πόσης ἀνησυχίας περιέμενε τὴν ἐπαύριον!

Ἐν τούτοις, περιέβαλλεν αὐτὴν πάντοτε διὰ τῶν φροντίδων του, προλαμβάνων τὰς ἐλαχίστας ὀρέξεις της, συμβουλευόμενος πᾶσαν διάθεσίν της. Καθ' ἑκάστην νέαν ἔκπληξιν τῇ παρεῖχε, νέον λαμπρὸν δῶρον τῇ προσέφερεν, ὡς νὰ ἤλπιζε νὰ τὴν παραμυθήσῃ διὰ τούτων.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς της, ἣν προσεῖχε νὰ μὴ λησμονήσῃ, ἔθεσε πολύτιμόν τινα θήκην ἐπὶ τῶν γονάτων της. Πόσον θὰ ἐπροτίμα ἓν φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου της!

— Ἄ! τὸ ὡραῖον κόσμημα! εἶπεν ἔκθαμβος ἡ Ἀλίκη. Τί θὰ θέσῃς ἐν αὐτῷ; (καὶ ἔστρεφε διὰ τῶν δακτύλων της τὸ πολύτιμον κόσμημα, ἐφ' οὗ ἔλαμπε ἀστράπτον ρουβίνιον. Τί θὰ βάλῃς, τὴν εἰκόνα του, τὰ μαλλιά του;

— Τίποτε, εἶπεν ἡ Ἰωάννα μετὰ βεβιασμένου μειδιάματος. Θὰ τὸ φέρω κενόν.

— Τί ἰδέα!

— Καὶ ἐν τούτοις αὐτὸ εἶνε.

Ὁ Ραοὺλ δὲν ἀπήντησε, ἀλλὰ κλίνων περιέβαλε διὰ τῆς ἀλύσεως τὸ λαιμόντης..

— Τοὐλάχιστον θά το φέρητε; εἶπεν

— Πάντοτε.

Ζ'

Ἡ ἄγνωστος ἦτο μεταξὺ αὐτῆς καὶ αὐτοῦ. Ἡ Ἰωάννα πανταχοῦ τὴν διέκρινεν. Ὁ Ραοὺλ ἐσίγα; Αὐτὴν θὰ ἐσκέπτετο· καίτοι δὲ πλησίον της, ἡ ἀνάμνησις ἐκείνης θά τον ἀπησχόλει ὅλον. Ἐφαίνετο εὐτυχὴς καὶ εὔθυμος; Ἔλαβε καλὰς εἰδήσεις, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν. Καὶ τὰ πάντα τῇ ἐφαίνοντο τείνοντα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν· αἱ ὀρέξεις του, αἱ συμπάθειαί του καθίσταντο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της νέαι ἀποκαλύψεις, ὡς εἰ ἀπέρρεον ἐκ μιᾶς καὶ μόνης πηγῆς, ὡς εἰ ἐνεπνέοντο ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνης σκέψεως. Ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνομιλίας των, ἐδήλου προτίμησιν δι' ἐκεῖνο τὸ χρῶμα, ἐκεῖνο τὸ ἔνδυμα, ἐὰν ἐθαύμαζεν ἐξαιρετικῶς στροφήν τινα πνευματώδη, ψυχικήν τινα ἀρετήν, ἐὰν ὡμίλει περὶ τοῦ θελγήτρου φωνῆς τινος ἐκφραστικῆς ἢ βαθέος βλέμματος, ἐὰν μετ' ἐνθουσιασμοῦ περιέγραφεν ὡραίαν τινὰ τοποθεσίαν, ἣν ἄλλοτε ἐθαύμασεν, ἢ ταξείδιόν τι, ἐὰν ἀνέφερε περὶ βιβλίου τινὸς ἢ θεατρικῆς παραστάσεως, ἡ Ἰωάννα ἐνόμιζεν, ὅτι ἐκείνης πάντοτε ἡ εἰκὼν ἡ ἡ ἀνάμνησις ἐπέδρα ἐφ' ὅλων τούτων. Τότε προσεπάθει νὰ φαντασθῇ τοὺς χαρακτῆρας τῆς ἀγνώστου ἀντιζήλου της, ἐσχεδίαζε διὰ τῆς φαντασίας τὴν φυσιογνωμίαν της, τὰς ἕξεις της, τὸν χαρακτῆρά της διὰ γραμμῶν, ἃς οἱ λόγοι ἢ ἡ σιγὴ τοῦ Ραοὺλ τὴν ἄφηνον νὰ μαντεύῃ.

Ἐνίοτε ἐνόμιζεν, ὅτι τὴν γνωρίζει σχεδόν, ὅτι τὴν βλέπει πρὸ αὐτῆς ὡς οἰκεῖον πρόσωπον. Ὀχλῆρᾳ ἀνάμιξις σκότους καὶ φωτός, ἀβεβαιότητος καὶ πραγματικότητος! Μυστηριῶδες πρόβλημα, ὅπερ ἐβασάνιζε τὸν νοῦν της! Οὐδέποτε προεῖδεν, ὅτι ἡ ἄγνοια δύναται νὰ εἶνε τόσον σκληρά... Τί θὰ ἔδιδε νὰ μάθῃ τὰ διατρέξαντα μεταξὺ αὐτῶν, τὰ συμβαίνοντα ἔτι ἴσως! Τί θὰ ἔδιδε νὰ διαγνώσῃ τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας τοῦ Ραούλ! ἦσαν ἆρά γε ἔρωτος, πόθου, θλίψεως ἢ παθημάτων παλμοί; Τί θὰ ἔδιδε νὰ γνωρίσῃ τὸ συμπέρασμα τῆς αἰωνίας συγκρίσεως, ἣν οὕτος θὰ ἔκαμνε μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἀγνώστου... Τί θὰ ἔδιδε νὰ μάθῃ τέλος; ἐὰν ἐκεῖνος εὗρε τι — ἔστω καὶ ἐλάχιστον, — ὅπερ νὰ τῷ ἤρεσκε πλειότερον παρὰ τῇ συζύγῳ ἢ παρὰ τῇ φίλῃ του! Ἀλλὰ τὰ πάντα νὰ ἀγνοῇ, νὰ προσκρούῃ ἀδιακόπως κατὰ τοῦ τείχους τῆς τετριμμένης φιλοφροσύνης, τῆς μετὰ σεβασμοῦ προσοχῆς τῶν τυπικῶν περιποιήσεων, ἐν αἷς οὐδὲν διέβλεπεν, οὔτε ἐκδήλωσιν οὔτε ἐνθουσιασμόν· οὔτε ἀφιέρωσιν τῆς καρδίας του, αὐτή, ἡ ἀγαπῶσα, νὰ ὑποχρεώθῃ, νὰ ἀπομιμῆται μέχρις ὑπερβολῆς τὴν ψυχρότητά του, ἵνα τὸν ἀπαλλάξῃ τῆς ὀχλήρας ἐκφράσεως αἰσθημάτων, περὶ ὧν ἤκιστα ἐφρόντιζε, νὰ καταδικάζηται εἰς προσπεποιημένην ἀδιαφορίαν, ἵνα καταπνίξῃ ἐν ἑαυτῇ πᾶσαν διάχυσιν, πᾶσαν συμπάθειαν, νὰ ἀπαγορεύῃ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ βλέμματά της νὰ προδίδωσι τὴν τρυφερότητα καὶ τὸν θαυμασμόν, ὃν πρὸς αὐτὸν ἠσθάνετο, καὶ εἰς τὸ μειδίαμά της ἔτι, τὴν ζῶσαν ταύτην ἀντανάκλασιν τῆς ψυχῆς της, νὰ ἐκδηλοῖ πᾶν ὅ,τι ἐν αὐτῷ ἐλάτρευεν, ὦ! τοῦτο ἦτο σκληρὸν καὶ κοπιῶδες!

Ἐν τούτοις εἶχεν ἐνίοτε στιγμὰς εὐτυχίας καὶ ὑπερηφανείας. Ὡς φαεινὴ ἀκτὶς ἡλίου, φωτίζουσα αἰφνιδίως οὐρανὸν σκοτεινόν, σκέψις τις διήρχετο διὰ τῶν θλίψεών της· ἦτο σύζυγός του, ἔφερε τὸ ὄνομά του· ἐκοιμᾶτο ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην· ἔζη τὸν αὐτὸν βίον, ἐν πλήρει ἡμέρᾳ ἐνώπιον τοῦ οὐρανοῦ ἡ χεὶρ αὐτῆς ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς ἰδικῆς του.

Πᾶν ὅ,τι τῇ ἀνεμίμνησκε τοῦτο, ὁ,τιδήποτε καὶ ἂν ἦτο, τὴν ἐβύθιζεν εἰς ἔκστασιν. Ἡ ἅμαξα, ἐπὶ τῶν θυρίδων τῆς ὁποίας ἦσαν ἠνωμένα τὰ δύο των οἰκόσημα, ὁ ὑπηρέτης, ὅστις ἀνήγγελε τὴν σύγχρονον ἄφιξίν των ἐν τινι αἰθούσῃ, πρόσκλησίς τις, ἀποτεινομένη πρὸς ἀμφοτέρους, φίλη ἐρωτῶσα περὶ τῆς ὑγείας τοῦ συζύγου, χωρικοὶ εὐχόμενοι τὴν καλὴν ἡμέραν τῷ κυρίῳ κόμητι καὶ τῇ κυρίᾳ κομήσσῃ, τὰ καθίσματα, ἅτινα καὶ τεῖχον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον, αἱ δύο ἀπέναντι θέσεις των κατὰ τὸ δεῖπνον, ὁ εἰς τὸν δάκτυλον τοῦ Ραοὺλ καὶ εἰς τὸν ἰδικόν της δακτύλιος τοῦ γάμου μὲ τὰ ὀνόματά των ἠνωμένα ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν, πάντα ταῦτα ἐν τῇ ἐλλείψει τῆς εὐτυχίας δὲν ἦσαν δείγματα αὐτῆς· καί, τίς οἶδε, ὑπόσχεσις ἴσως διὰ τὸ μέλλον;

Ἀπατηλὴ γοητεία, γλυκεῖα πλάνη, ὄνειρον ἐξαφανιζόμενον, ὁπότε ἐζήτει νὰ τὸ περισφίγξῃ. Πόθοι ἀπραγματοποίητοι, δὲν εἴσθε, ὅπως τὸ ἰδανικὸν δύναμις ἄγνωστος, συναρπάζοντες ἡμᾶς ἐκ τῆς γῆς, καὶ διαλύοντες τὰ νέφη τῆς πραγματικότητος!

Οἱ μῆνες διεδέχοντο ἀλλήλους σοβαροί, ἀλλ' ἄνευ πλήξεως!

Ἀμφότεροι ἦσαν κάτοχοι ἀπείρων μέσων καὶ ἀμοιβαίας καλῆς θελήσεως, ἵνα μὴ ἐπιτρέψωσι τῇ ἀνίᾳ νὰ ὑπεισέλθῃ. Ἔχουσα νοῦν καλλιεργημένον, ἀναγινώσκουσα πᾶν νέον ἔργον, παρακολουθοῦσα πᾶσαν φιλολογικὴν κίνησιν, πεπροικισμένη διὰ πνεύματος ζωηροῦ καὶ πρωτοτύπου ἡ Ἰωάννα, συνδιελέγετο μετὰ πολλῆς χάριτος, παρέχουσα τῇ συναναστροφῇ ἱλαρότητα καὶ εὐθυμίαν, αἵτινες ὑπερενίκων τὰς ὀδύνας της. Περίεργος, πεθοῦσα νὰ αὐξάνῃ πάντοτε τὰς γνώσεις της, ἀρεσκομένη εἰς συζητήσεις, ἐτοιμόλογος, ἐνδιαφερομένη εἰς πάν ὅ,τι ἦτο ἄξιον προσοχῆς τινος, ἦτο διὰ τὸν Ραοὺλ πηγὴ πνευματικῶν διαχύσεων καὶ ψυχικῶν συγκινήσεων. Ἐλάτρευεν ὡς αὐτὸς τὴν μουσικήν. Εἶχεν οἰκειοποιηθῆ τὰς ὀρέξεις του, τὰς διαθέσεις του, ἀποβλέπουσα πάντοτε πρὸς τὸν κοινὸν σκοπόν.

Οἱ φίλοι καὶ οἱ γείτονες, ἐκ διακρίσεως, ἀπεμακρύνθησαν ἐπί τινα χρόνον, παρατηρήσαντες ὅμως, ὅτι δὲν ἠνόχλουν, ἐπανῆλθον ταχέως. Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία δὲ Μονμοράν τοὺς προσεκάλουν, εὐτυχεῖς ἀμφότεροι, ὅτι τοὺς ἔθετον μεταξὺ ἀλλήλων, ἵνα διαχωρίζωνται ὑπ' αὐτῶν. Τῶν συνοικεσίων τὰ ὀλιγώτερον αἰσθηματικά, εἶνε τὰ μᾶλλον εὐκοινώνητα. Ἄλλως τε δὲν ἦτο καθῆκόν των πρὸς χάριν τῆς Ἀλίκης νὰ δέχωνται ὀλίγον κόσμον; Ἡ κατοικία των, γενναίως παρεχομένη, ἐγένετο ταχύτατα μία ἐκ τῶν εὐθυμοτέρων τοῦ τόπου. Κατὰ τὰς ἑσπέρας τοῦ χειμῶνος ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἐχόρευον ἐν τῇ ἐπαύλει.

«Ὑμεῖς, ἥτις εἶσθε εὐτυχής» τῇ ἔλεγον οἱ ἄνδρες. «Ὑμεῖς, ἥτις ἔχετε σύζυγον θελκτικώτατον» τῇ ἔλεγον αἱ γυναῖκες, ἀπατώμεναι ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῶν πραγμάτων.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

Ὁ κ. Τρικούπης διεβεβαίωσε τὴν Πύλην, ὅτι αἱ μετὰ τοῦ ἐν Λαρίσσῃ Ὀθωμανοῦ Προξένου ἐπίσημοι σχέσεις θὰ ἐπαναληφθῶσιν, ἅμα ἐπαναλάβῃ αὐτὰς καὶ ὁ Νομάρχης Βιτωλίων πρὸς τὸν ἐκεῖ Ἕλληνα Πρόξενον.—Διετάχθη τριῶν ἑβδομάδων πένθος ἐν τῇ αὐλῇ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Γ'.—Πρύτανις τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου διωρίσθη ὁ καθηγητὴς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου κ. Π. Παπαρηγόπουλος.—Δημοσιευομένου τοῦ περὶ ταχυδρομικῶν θεμάτων διατάγματος, ἄρχεται προσεχῶς ἡ λειτουργία αὐτῶν.—Παρεπέμφθη ὁ τέως ἐπαρχιακὸς παμίας κ. Ἀσκαρης, ὅπως δικασθῇ ἐπὶ ἰδιοποιήσει 240,000 δρχ. τοῦ δημοσίου.—Ἀπελθόντας εἰς Κέρκυραν τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργοῦ κ. Θεοτόκη, θὰ ἀναπλεοῦ αὐτὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Δραγούμης.—Ἐπερατώθησαν αἱ ἐξετάσεις τῶν διδακτόρων τῆς Νομικῆς σχολῆς. Οἱ κατὰ τὸ Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1887—1888 ἐξετασθέντες ὑπερέβησαν τοὺς 200.—Ἡ ἐφετεινὴ συγκομιδὴ τοῦ σταφιδοκάρπου προμηνύεται ἐκτάκτως ἄφθονος. Ὑπολογίζεται, ὅτι ὑπερβαίνει τὴν τοῦ π. ἔ. κατὰ 70 ἑκατομ. λιτρῶν.—Ἕνεκα τοῦ θέρους διεκόπησαν αἱ ἐργασίαι τῶν δικαστηρίων.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ

Ἡ Πύλη διέταξε τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς Κρήτης, Αἰγαίου Πελάγους, Ἠπείρου καὶ Μακεδονίας νὰ καταβάλλωσι πᾶσαν προσοχήν, ὅπως μὴ αἱ πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς σχέσεις τῶν Προξένων λαμβάνωσι χαρακτῆρα ἀντικείμενον πρὸς τὰ συμφέροντα αὐτῆς.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Φρειδερίκος Γ' ἀπέθανε τῇ παρελθούσῃ Παρασκευῇ τῇ 14, 14' π. μ. Γενομένης δὲ αὐτοψίας ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ νόσος του ἦτο καρκίνος τοῦ λάρυγγος. Αὐτοκράτωρ ἀνεκηρύχθη ὁ υἱός του Γουλιέλμος Β', πρὸς ὃν ὁ στρατὸς παρευθὺς ὤμοσε πίστιν. Ἐν διαγγέλματι, ὅπερ ἀπηύθυνεν οὗτος πρὸς τὸν στρατὸν ποιεῖται μνείαν τοῦ ὀνόματος τοῦ πάππου καὶ τοῦ πατρός του, ἐπαγόμενος, ὅτι αὐτὸς καὶ ὁ στρατὸς ἐγεννήθησαν, ἵνα ἀνήκωσιν ἀλλήλοις, ἐν δὲ προκηρύξει πρὸς τὸν Γερμανικὸν λαόν, ὅτι θέλει νὰ εἶνε πατήρ του καὶ ἡγεμὼν ἀγαθός, γλυκὺς καὶ δίκαιος, προστατεύων τὴν εἰρήνην.—Ὁ κ. Καλνόκυς εἶπεν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπείαν, ὅτι ἡ Αὐστρία προσπαθεῖ νὰ ἀποκατάστησῃ τὰς καλλιτέρας σχέσεις μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἀπέκρουσεν ὡς μῦθον ὄθθεν τὰς πρὸς κατάληψιν τῆς Μακεδονίας ἐνεργείας αὐτῆς.—Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἀπαντῶν εἰς τὰ συλλυπητήρια τοῦ προέδρου τῆς Γαλλ. Δημοκρατίας ἐδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως ἐνισχυθῶσι αἱ μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν ὑφιστάμεναι ἀγαθαὶ σχέσεις.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἡ ἐκ Ζακύνθου δεσποινὶς Ἀντωνία Δομενεγίνη θὰ ἐκθέσῃ μεγαλοπρεπὲς ἐργόχειρον ἀπὸ πολλοῦ παρασκευαζόμενον, ἐφ' οὗ εἰκονίζεται διὰ λεπτοτάτης ἐκ μεταξῆς ἐργασίας ὁλόκληρος Ὄλυμπος μετὰ τῶν Θεῶν του.—Ἐν ἰδιαιτέρῳ χώρῳ τῆς ἐκθέσεως ἐξ 26 τετρ. μέτρων ἐκτεθήσονται τὰ ἔκτυπα τῶν ἔργων, τὰ σχέδια καὶ πᾶν σχετικὸν πρὸς τομὴν τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου ὑπὸ τῆς ἐκτελούσης αὐτὴν ἑταιρείας.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Παρητήθησαν οἱ διορισθέντες κριταὶ τοῦ Λασσανείου δραματικοῦ ἀγῶνος καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Στ. Κουμανούδης καὶ Σπ. Βάσης.—Ἐτελεύτησεν ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Δορπάτῳ Πανεπιστημίου Ταϊχμύλλερ, ὅστις πολλὰ ἔγραψε περὶ τῶν φιλοσοφικῶν θεωρημάτων τοῦ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους, καὶ ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του ἐδημοσίευσε πόνημα περὶ τῆς φιλοσοφίας τῆς θρησκείας.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Εὑρέθη ἐν ταῖς ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀνασκαφαῖς κεφαλὴ ἀρχαικῆς τέχνης, ἥτις ἐφαρμόζεται τινι κατὰ τὸ 1863 εὑρεθέντι ἀκέφαλῳ ἀγάλματι καὶ σώζεται ἀκεραία.—Ἐπίσης εὑρέθη κατὰ τὸ *Βαρβαρικὸν* λεγόμενον τεῖχος πλὴξ ἐνεπίγραφος, ἐφ' ἧς ἀναγράφεται συμμαχία τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκα.—Ἔκτυπος τῶν ἐθνικῶν Μουσείων τῆς Γαλλίας, τοῦ Epinal, ἐκλάπη χαλκοῦν ἄγαλμάτιον, θεωρούμενον ὡς ἀριστούργημα ἀνεκτίμητον τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς τέχνης.—Ἐν Μούγλοις τοῦ νομοῦ Σμύρνης ἀνευρέθη ὀρειχάλκινον ἄγαλμα καλῆς τέχνης, καὶ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Πάγου διάφοροι ἀρχαιότητες καὶ τις ἐπιγραφή.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως τοῦ Μονάχου ἤρατο τὴν νίκην ἔργον τοῦ κ. Γύζη, παριστὰν τὸ πνεῦμα τῆς Καλλιτεχνίας ἐν μορφῇ ἀγγέλου καθημένου, διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς κρατοῦντος τὰ σύμβολα τῆς γλυπτικῆς καὶ ζωγραφικῆς, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς πυρσὸν διαδίδοντα τὸ φῶς εἰς τὸν κόσμον.—Νέος τις Γκουνὸ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον, Ροβέρτος Γκουνὸ αὐτός, σπουδάζων ἐν τῷ Ὠδείῳ τῆς Λειψίας. Συνθέσεις τοῦ τινες ἐκτελεσθεῖσαι ἐκεῖ, κατέστησαν παρευθὺς γνωστὸν τὸν νεαρὸν Γερμανὸν συνάδελφον καὶ ὁμώνυμον τοῦ μελοποιοῦ τοῦ «Φάουστ».—Κατὰ τὸν χειμῶνα παρασταθήσεται ἐν τῷ μεγάλῳ θεάτρῳ τῆς Πετρουπόλεως ὁ *Ἔμπορος τοῦ Kalaschnikow* νέον, μελόδραμα τοῦ μεγάλου συνθέτου Ρουβινσταΐν.—Ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας ἐξηυγένισε τρεῖς μουσικοὺς, ἀπονείμασα αὐτοῖς τὸν τίτλον τοῦ ἱππότου, τὸν ἀρχιμουσικὸν Ἰωσὴφ Barnby, τὸν πασίγνωστον κλειδοκυμβαλιστὴν Κάρολον Ἀλλὲ καὶ τὸν διακεκριμένον συνθέτην καὶ μουσικὸν συγγραφέα κ. Τζὼν Στάϊνερ. Τοὺς ἐξηυγένισε.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Περιέργφ ἀναγνωστρία. Ὁ ναύαρχος Μαρίας ἔχει τὸ ὄνομα τοῦτο βαπτιστικόν, ὅπως καὶ ἄλλοι ἐν Ἑσπερίᾳ. Ὅ,τι διηγεῖται ὁ Ἡρόδοτος περὶ τῶν Αἰγυπτίων γυναικῶν, ὅτι ἦτο ἔθος ἐν Λυκίᾳ νὰ λαμβάνωσι τὰ τέκνα τὸ ὄνομα τῆς μητρός, δὲν ἰσχύει πλέον οὐδαμοῦ. Καὶ δὲν θὰ σᾶς ἐφαίνετο ἀστεῖον, νὰ ἀναγινώσκετε «Νικόλαος Μαριγὼς ἢ Γεώργιος Καλλιόπης ἢ Ἕκτωρ Κατήγκως;»—Π. Μ. Ἀδυνατοῦμεν δυστυχῶς. — Ι. Κ. *Γατζηράδον.* Εὐχαριστοῦμεν, ὅτι δὲν μᾶς ἐλησμονήσατε ἐντελῶς.— *Ἀλκαίῳ.* Διὰ τὸ ἀ ὄχι. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαδοχὴν εἰς πολλὰς χώρας τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας τὸν θανόντα βασιλέα διαδέχεται οὐχὶ ὁ υἱός του, ἀλλ' ὁ τῆς ἀδελφῆς του.—*Ἀνεμομύλῳ.* Διὰ τὸ λεύκωμά της ἰδοὺ μία χαριεστάτη ἰδέα τοῦ Viarmes· «Ὅτε ὁ ἔρως ἐκυμαίνετο μεταξὺ ξανθῆς καὶ μελαγχροινῆς, σὺ δὲν εἶχες γεννηθῆ ἀκόμη! Ἤδη ἡ ἀδεξιότης ἔπαυσε. Ἡ μελαγχροινὴ ἀπώλεσε πᾶσαν ἐλπίδα!» Εἰς ἄλλο λεύκωμα δύνασθε νὰ θέσητε *ξανθὴ* ἀντὶ τοῦ μελαγχροινὴ καὶ . . . εἶνε τὸ αὐτό! Ἀναλόγως τῶν περιστάσεων! Τί εἴμεθα ὅμως ἡμεῖς οἱ . . . ἄνδρες!—*Φιλαρχαίῳ.* Ἡ ἀνατύπωσις τῆς *Ἱστορίας τῶν Δακτυλιολίθων* ἐκ τῆς *Ἑβδομάδος* ἐγένετο μόνον εἰς 50 πολυτελῆ ἀντίτυπα, καὶ δὲν ἐξετέθη εἰς πώλησιν. Ἐὰν θέλητε, σᾶς ἀποστέλλομεν τὰ περιέχοντα τὸ ἔργον 16, 17, 18 καὶ 19 φύλλα, ὅταν πέμψητε ἡμῖν λεπτὰ 85.—*Ἀμπελοκτήμονι.* Ἀπὸ τὸ 1886 γίνεται χρῆσις ἐν Γαλλίᾳ πρὸς προφύλαξιν ἐξ εἴδους τινὸς νοσήματος τῆς σταφυλῆς ἐπίβρεξις αὐτῆς ἐν τοῖς κλήμασιν διὰ διαλύματος θειϊκοῦ χαλκοῦ καὶ ἀσβέστου. Τὰ ἴχνη τοῦ χαλκοῦ τοῦ παραμένοντος ἐπὶ τῆς σταφυλῆς μεταβαίνουσι καὶ εἰς τὸν οἶνον. Ἀλλὰ κατὰ τὰς γενομένας ἀναλύσεις ἡ ποσότης, ἡ εἰς τοὺς οἴνους μεταβαίνουσα εἶνε τόσον μηδαμινή, ὥστε δὲν δύνανται οὗτοι νὰ θεωρηθῶσιν ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν ὑγίειαν.—*Κακῇ γλώσσᾳ.* Ἂν εἶσθε Ἰνδὸς καὶ Βραχμάνες ἡμεῖς, θὰ σᾶς ὑπεμιμνήσκομεν τὸ ἑξῆς αὐθεντικὸν ἄρθρον τοῦ Ἰνδικοῦ νόμου· «Γυνὴ στεῖρα δύναται ν' ἀντικατασταθῇ τὸ ὄγδοον ἔτος· ἐκείνη, ἧς τὰ τέκνα θνήσκουσι, τὸ δέκατον· ἡ γεννῶσα θήλεα, τὸ ἐνδέκατον καὶ ἐκείνη, ἥτις ὁμίλεῖ μετὰ πικρίας . . . αὐθημερόν.—Β. Δ. *Ἑρμοὐπολιν.* Γ. Ι. Κ. *Ρεγγλάδες.* Ἐλήφθησαν, ἐνεγράφητε, ἀπεστάλησαν. Εὐχαριστοῦμέν. — Στ. Α. Μ. *Ἀδριανούπολιν.* Ἰδοὺ ἀφοῦ θέλετε καὶ αἰνίγματα

Εἶμαι δένδρον κ' ὁ καρπός μου
Εἶνε δροσερός,
Ἂν τὴν ρίζαν μου ξηράνῃς
Ἄλλαξ ὁ καιρός.

Εἰς πάντα λύτην δωροῦμεν τοὺς τέσσαρας παρελθόντας τόμους τῆς *Ἑβδομάδος* χρυσοδέτους! — *Ἠγεμονίδι τῶν Ἀμαζόνων. Χαρία.* Ὁ Θησεύς, ὅστις ἐνίκησε τὸν Μινώταυρον, ἐνίκησεν καὶ τὰς Ἀμαζόνας ποτέ. Ἀλλὰ μεθ' ὅσα ἀκούομεν, νέος τις Θησεὺς ἂν ἐπιχειρήσῃ νέον εἰς Κρήτην πλοῦν, θὰ ἐνικᾶτο ἀφεύκτως αὐτὴν τὴν φορὰν.— Ν. Β. Κ. *Βῶλον* (ἢ ὅπου εὑρίσκεται). Ἐλάβατε τὴν ἐπιστολήν μας;—*Ἀμομφαρέτῳ.* Εὐχαρίστως. Ἀλλὰ ποῦ ἐξετρυπώσατε τὸν Ἡρόδοτον, διὰ νὰ ἐκλέξητε τὸ ψευδώνυμον αὐτό; Καὶ δὲν φοβεῖσθε μὴ ἔχετε δίκας μὲ τὸν κ. Α. Μομφερράτον;—Γ. Ζ. *Ἐνταῦθα.* Ἀφοῦ ἡ ὁδὸς αὕτη κατοικεῖται ἀπὸ τόσας χήρας, καλὸν εἶνε νὰ κληθῇ ὁδὸς *Ἑκατόγχηρος!* — Μ. Ι. Σ. Τὸ αὐτὸ περίπου ἔπαθε καὶ κυρία τις ἀποταθεῖσα τῷ Ρουβινσταΐν, ἵνα ἐπιτύχῃ θέσιν ἐν συναυλίᾳ ὑπ' αὐτοῦ διδομένῃ.—Εὐχαρίστως, κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ μέγας κλειδοκυμβαλιστής. Δὲν ἔχω καὶ ἐγὼ παρὰ μίαν θέσιν, ἀλλὰ σᾶς τὴν παραχωρῶ μὲ ὅλην μου τὴν καρδίαν, ἐὰν τὴν δέχεσθε.—Ὦ, πῶς νὰ σᾶς εὐχαριστήσω!—Καὶ...ποῦ εἶνε αὐτὴ ἡ θέσις;—Πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου, κυρία μου.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Dickens **Τὰ Δύσκολα Χρόνια.** Μετάφρασις.

Ὁ Ἀμοιβαῖος Θαυμασμὸς ἐν τῇ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνῃ καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ. *Δ. Χασιώτου.* Τόμος Ι. Τεῦχος Β'.

Λεξικὸν Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογίας *Ἀλ. Ρ. Ραγκαβῆ.* Τεῦχος Δ'. Ἀντίοχος—Ἀρποκρατίων.

Ἀξία Μικρομετρικῆς καὶ Χρωμομετρικῆς ἐξετάσεως τοῦ αἵματος ἐν τῇ κλινικῇ ἐν σχέσει πρὸς τὴν θεραπευτικήν *Ι. Φουστάνου.*

Ὁδοιπορικὸν τοῦ Σιδηροδρόμου Πειραιῶς—Ἀθηνῶν—Πελοποννήσου.

Chambre de Commerce Francaise d' Athènes—Pirée. **Bulletin Annuel.** Fevrier 1887—Mai 1888.

Μελέτη περὶ τῆς Πολιτείας τοῦ Σόλωνος (Ἀττικὸν Δίκαιον) *Ἐμμ. Σ. Μακρυγιάννη* φοιτητοῦ. Ἐν Ἑρμουπόλει.

Victor Hugo. **Ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ καταδίκου.** Μετάφρασις *Τρ. Ε. Εὐαγγελίδου.*

Ληξάσης τῆς ἀρχηθεν ταχθείσης προθεσμίας διὰ τὸ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΗΣ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»

μέχρι τῆς ὁποίας ἀπεστάλησαν ἡμῖν 260 γνῶμαι καὶ δραχμαὶ ἐκρίναμεν, ὅτι, ἀφοῦ καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιτροπεία τῶν Ὀλυμπίων, ἵνα μὴ ἀποκλεισθῶσιν οἱ καθυστερήσαντες, ἐξακολουθεῖ νὰ δέχηται δελτία ἐκθεμάτων, δίκαιον εἶνε νὰ τὴν μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς. Τούτου ἕνεκα καὶ κατ' ἀπαίτησιν πολλῶν, γνῶμαι καὶ δραχμαὶ ἐγένοντο ἤδη μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας, καὶ θὰ γίνωνται ἔτι δεκταί, μέχρις ὅτου ἀποστέλλωνται ὑπὸ τῶν φίλων τῆς *Ἑβδομάδος*, ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς δὲ φύλλου συνεχισθήσεται ἡ δημοσίευσις τοῦ Δελτίου τοῦ Διαγωνίσματος.

ΤΙΜΑΙ — ΑΓΓΕΛΙΩΝ Ὁ στίχος ἅπαξ λ. 40, δὶς 75, τρὶς δρ. 1. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ δρ. 15 κατ' ἔτος. — Διὰ τοὺς κ. κ. Συνδρομητὰς δρ. 10.

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ.

Διακοπτομένης τῆς καθ' ὁδὸν πωλήσεως τῆς *Ἑβδομάδος* ἔν τισι τῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων, προκηρύσσεται διὰ ταύτας ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ φύλλου

ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

διὰ τὸ μέχρι τέλους Δεκεμβρίου — ὁπότε καὶ μόνον λήγουσιν ἅπασαι αἱ λοιπαὶ συνδρομαὶ — ἐπτάμηνον διάστημα, **ἀντὶ δρ. πέντε** προπληρωτέων.

Πωλοῦνται καὶ ἰδιαιτέρως
Mme Émile de Girardin

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ
1ον
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ἀντὶ δραχ. 3.

Ch. Dikens

ΤΑ ΔΥΣΚΟΛΑ ΧΡΟΝΙΑ
2ον
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ἀντὶ δραχ. 4.

Εἰς πάντα νέον συνδρομητὴν δωροῦνται ἀμφότερα.

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ
Ἔργον στεφθὲν ὑπὸ τῆς Γαλλικ. Ἀκαδημίας
Μετάφρασις
ΑΘΗΝΑΣ Ν. ΣΕΡΕΜΕΤΗ
Ἐπὶ λαμπροῦ χάρτου — μετὰ 150 εἰκόνων
ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 10

ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
Ὁδ. Γαζῆ 1. ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Βουλῆς
Ἀποστολαὶ δι' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.—Ὑπηρεσία διοργανισμένη κατὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν τρόπον.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ
ΥΔΡΟΓΕΙΟΙ ΣΦΑΙΡΑΙ Εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπὸ δραχ. 35 — 72.
ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ Ἐπὶ καλοῦ χάρτου τὰ 100 δραχ. 1.50.
ΜΕΛΑΝΗ μαύρη συμπεπυκνωμένη, ἀναλυομένη εἰς ἓξ μέρη ὕδατος, ἐκομίσθη καὶ πωλεῖται εἰς ὑάλινα δοχεῖα, περιέχοντα δρ. 312. Τιμὴ δοχείου δρ. 4,50. ΗΟΚΑ ΛΕΠΤΑ 90
ΔΙΑ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ἀναλελυμένη καὶ ἀρίστης ποιότητος.

ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΥΔΑΤΑ
Γενικὴ ἀποθήκη
ΕΝ ΣΥΡΩι, *ὁδ. Θεάτρου*
Φαρμακεῖον
Ι. Τ. Λαμβέργη.
Vals-Vichy-Orezza-Pardinà-Janos
ΣΤΟΜΑΧΙΚΑΙ
Παστίλλαι VALS.
Καὶ τὸ μόνον ἐπανορθωτικὸν τῶν τρίχων τῆς κεφαλῆς ὕδωρ τῆς
Mme ALLEN'S

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΚΟΡΙΝΘΟΥ - ΑΙΓΙΟΥ - ΠΑΤΡΩΝ

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	5.30 π	10.15π	1μ.μ	Πάτραιάν.	6.30π	12.10	—
Ἀθῆναι »	6 »	10.50»	1.35	Αἴγιον »	8 —	2 —	—
Κόρινθος ἄφ.	8.55»	2.25»	5.20	Κόρινθος »	11.20	6 —	2.50
Αἴγιον »	12.07	6.40»		Ἀθῆναι ἄφ.	2.25	9.25	6.30
Πάτραι »	1.30	8.30»		Πειραιεὺς »	2.55	9.50	7 —μ

ΓΡΑΜΜΗ ΚΟΡΙΝΘΟΥ - ΑΡΓΟΥΣ - ΝΑΥΠΛΙΟΥ - ΜΥΛΩΝ

	202	32		203	33
Ναύπλιον ἀν.	8 π.μ.	10.30π.μ.	Κόρινθος ἀν.	2.45 μ.μ.	6.02 μ.μ.
Ἄργος »	8.32	11.15 »	Ἄργος ἄφ.	5.05 »	8.40 »
Κόρινθος ἄφ.	10.50	1.55 μ	Ναύπλιον »	5.35 »	9.20 μ.μ.
Μύλων ὥραν	7.45π.μ.		Εἰς Μύλους ὥρ.	5.15 »	

Σημείωσις: Ἡ ἀμαξοστοιχία 33 ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς διὰ Κορινθον Ναύπλιον, ἑκάστην Δευτέραν, Τετάρτην, Παρασκευὴν ἡ δὲ ἀμαξοστ. 32 ἐκ Ναυπλίου διὰ Κόρινθον Πειραιᾶ, ἑκάστην Τρίτην, Πέμπτην, Σάββατον.

Αἱ ἀμαξοστ. 2, 4, 33, 32, 202, 203, σταθμεύουσιν εἰς ὅλας τὰς στάσεις καὶ τοὺς Σταθμούς. Μεταξὺ Κορίνθου — Ἀκράτας, Πατρῶν — Ἀκράτας, Ναυπλίου — Ἄργους — Μύλων καὶ ἀντιστρόφως, κυκλοφοροῦσι καθ' ἑκάστην τοπικαὶ ἀμαξοστοιχίαι σταθμεύουσαι καὶ εἰς πάσας τὰς Στάσεις.

Τυπογραφεῖον **Κορίννης,** *ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 9.*